

**ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ:
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΩΤΑΤΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΕΩΣ ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ**

-

**ARCHAEOLOGY AND HISTORY OF THE ANCIENT WORLD:
FROM THE EARLY PREHISTORY TO LATE ANTIQUITY**

ΑΚΑΔ. ΕΤΟΥΣ

2018 – 2019

ΑΘΗΝΑ 2018

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών

Στ. Κατάκης, Ελ. Μαντζουράνη, Νίκ. Γιαννακόπουλος

Πληροφορίες/Επικοινωνία

Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Φιλοσοφική Σχολή

Γρ. 404

Τηλ. 210 7277319, 210 7277887

E-mail: PMS-Hist-Arch@arch.uoa.gr

Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου

T.K. 15784 ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	4
2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	5
3. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2018-2019	
Συνοπτικός πίνακας	23
Αναλυτική περιγραφή	26
3α. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	26
3β. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	39
3γ. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	46
4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	51

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- ΑΙΤΗΣΗ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΟ ΠΜΣ

1. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΜΣ

Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ απαρτίζεται από τους:

Πρόεδρος:

Καθ. Ελένη Μαντζουράνη,
Διευθύντρια του ΠΜΣ

Αναπληρώτρια πρόεδρος

Αναπλ. καθ. Ελένη Ψωμά

Μέλη:

Αναπλ. καθ. Δημήτρης Πλάντζος
Αναπλ. καθ. Νίκος Γιαννακόπουλος
Επικ. καθ. Γεώργιος Βαβουρανάκης

Γραμματειακή υποστήριξη: Χριστίνα Κούκου

2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα / Archaeology and History of the Ancient World: from the Early Prehistory to Late Antiquity» του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ιδρύθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 (ΦΕΚ 1729/Β/17.5.2018) και λειτουργεί χωρίς δίδακτρα, βάσει του Νόμου Μεταπτυχιακών Σπουδών 4485/2017, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Ο παρών κανονισμός (ΦΕΚ 1887/Β/24.5.2018) ισχύει για τους εισακτέους του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019 και έως τις 31 Αυγούστου 2027, ημερομηνία λήξης του τρέχοντος ΠΜΣ.

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του ΠΜΣ «Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ. Περιλαμβάνει τις εξής τρεις ειδικεύσεις:

- 1) Προϊστορική Αρχαιολογία
- 2) Κλασική Αρχαιολογία
- 3) Αρχαία Ιστορία

Μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών, με βάση το πρόγραμμα σπουδών και ανάλογα με την ειδίκευση που έχει επιλέξει ο φοιτητής, το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή «Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα»

Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ.

2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για την λειτουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με τον νόμο 4485/2017 είναι:

1. **Η Συνέλευση του Τμήματος**
2. **Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ:** απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από την Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία. Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται επιπλέον

αμοιβή ή αποζημίωση για την συμμετοχή τους στην επιτροπή. Πρόεδρος της ΣΕ είναι ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος ορίζεται από την Συνέλευση μεταξύ των μελών της ΣΕ. Η θητεία του Προέδρου της ΣΕ μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- Εισηγείται στην Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων του ΠΜΣ.

- Ορίζει τον επιβλέποντα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών (ΜΔΕ), ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από την Συνέλευση του Τμήματος.

- Εξετάζει φοιτητικά θέματα, όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, αναγνώρισης μαθημάτων από προηγούμενη μεταπτυχιακή εκπαίδευση, αντικατάστασης μαθημάτων του παρόντος Προγράμματος με μαθήματα άλλων ΠΜΣ και εισηγείται σχετικά στην Συνέλευση του Τμήματος.

- αποφασίζει ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του προγράμματος και πιστοποιεί την σχέση των εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες.

3. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ και ο Αναπληρωτής του: Ο Διευθυντής του ΠΜΣ είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ. Επιπλέον, είναι μέλος και Πρόεδρος της ΣΕ. Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του. Ο Διευθυντής και ο Αναπληρωτής του ορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντή. Έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Συγκαλεί σε συνεδρίαση την ΣΕ.

- β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του ΠΜΣ.

- γ) Ορίζει εκλογές για την αναπλήρωση μελών επιτροπών λόγω κένωσης θέσης.

- δ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στην Συνέλευση του Τμήματος για έγκριση.

- ε) Είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

- στ) Κατά την λήξη της θητείας του, καθώς και της ΣΕ, συντάσσει αναλυτικό απολογισμό του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη

αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, την βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ.

Το ΠΜΣ «Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα» υποστηρίζεται από την Γραμματεία του Προγράμματος που είναι εγκατεστημένη στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ και βρίσκεται υπό την επιστασία της Γραμματείας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ. Η Γραμματεία του ΠΜΣ έχει ως καθήκον την γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ, όπως την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της ΣΕ, την καταχώριση βαθμολογιών κ.ά.

3.ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Στο ΠΜΣ «Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα» γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α΄ Κύκλου Σπουδών των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής. Γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΤ σύμφωνα με την παρ. 8 του άρ. 34 του ν.4485/17.

Το ΠΜΣ «Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα» θα δέχεται έως 45 φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος και προγραμματίζεται να απασχολεί 15 συνολικά διδάσκοντες, τουλάχιστον 60% από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ και έως 40% από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της αλλοδαπής (για τις κατηγορίες διδασκόντων βλ. άρθρο 9). Αυτό αντιστοιχεί σε 3 φοιτητές ανά διδάσκοντα.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα ΠΜΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι περίπου 115 ανά έτος σε σχέση και με τον αριθμό των περίπου 240 προπτυχιακών φοιτητών ανά έτος και των 36 διδασκόντων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ.

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του Κανονισμού.

4. ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με το νόμο 4485/2017 και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Κάθε Μάιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του

Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΠΜΣ. Οι αιτήσεις υποβάλλονται στη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, Φιλοσοφική Σχολή, 4ος όροφος, γραφείο 404) από 1 έως 20 Ιουνίου και από 1-10 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση Συμμετοχής (με δήλωση της προτιμώμενης ειδίκευσης)
2. Βιογραφικό σημείωμα
3. Αναλυτική βαθμολογία
4. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
5. Διπλωματική εργασία ή σεμιναριακές εργασίες, εάν υπάρχουν, ιδιαίτερα εκείνες που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο ειδίκευσης
6. Βεβαιώσεις συμμετοχής σε ανασκαφές, σεμινάρια κ.ά.
7. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας της αγγλικής γλώσσας (επιπέδου τουλάχιστον B2)ή περισσότερων, εάν υπάρχουν
8. Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, εάν υπάρχουν
9. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν

Οι φοιτητές από ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να προσκομίσουν πιστοποιητικό αντιστοιχίας και ισοτιμίας από τον ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με το άρ.34, παρ. 7 του Ν. 4485/17.

Η επιλογή των εισακτέων κάθε ειδίκευσης πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

1. **Επίδοση στις εισαγωγικές γραπτές εξετάσεις για το ΠΜΣ σε ποσοστό 50%.** Η γραπτή εξέταση γίνεται αποκλειστικά σε θέματα της ειδίκευσης στην οποία επιθυμεί να ενταχθεί ο υποψήφιος και στην σχετική ύλη που έχει προηγουμένως ανακοινωθεί. Η ΣΕ ορίζει τουλάχιστον δύο εξεταστές ανά ειδίκευση, οι οποίοι αναλαμβάνουν και την βαθμολόγηση των γραπτών, καθώς και έναν αναβαθμολογητή. Οι εξεταστές ορίζουν τρία θέματα εκ των οποίων κληρώνεται το ένα ενώπιον των υποψηφίων. Η βαθμολόγηση γίνεται από τους εξεταστές. Κατά την βαθμολόγηση τα ονόματα των υποψηφίων παραμένουν καλυμμένα. Εάν η διαφορά του βαθμού μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου βαθμολογητή είναι μικρότερη ή ίση με 3 μονάδες, τότε ως τελικός βαθμός του γραπτού ορίζεται ο μέσος όρος του βαθμού των δύο βαθμολογητών. Σε αντίθετη περίπτωση γίνεται αναβαθμολόγηση από τον αναβαθμολογητή. Ο τελικός βαθμός του γραπτού προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμών του αναβαθμολογητή και του βαθμού εκείνου εκ των δύο πρώτων που είναι πλησιέστερος προς αυτόν. Αν ο βαθμός του αναβαθμολογητή είναι στο μέσο όρο των βαθμών των δύο πρώτων βαθμολογητών, τότε ο βαθμός του γραπτού προκύπτει από τον μέσο όρο και των τριών βαθμολογητών. Ο βαθμός της γραπτής εξέτασης είναι τελικός. Δεν προβλέπεται άλλη διαδικασία αναβαθμολόγησης.

2. **Προφορική συνέντευξη σε ποσοστό 50%.** Η συνέντευξη πραγματοποιείται από τα μέλη ΔΕΠ της ειδίκευσης, την οποία επιθυμεί να επιλέξει ο υποψήφιος, και των κατά περίπτωση συνεξεταζόμενων γνωστικών αντικειμένων, αν υπάρχουν τέτοια.

Κατά την συνέντευξη ελέγχονται οι γνώσεις των υποψηφίων στα θέματα της ειδίκευσης, καθώς και η δυνατότητά τους να πραγματοποιήσουν πρωτότυπη έρευνα. Συνυπολογίζεται ο βαθμός του πτυχίου και των σεμιναριακών εργασιών που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο ειδίκευσης, η συμμετοχή σε ανασκαφές ή πρακτικές ασκήσεις, το επίπεδο των πιστοποιητικών γλωσσομάθειας, οι δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές και αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν. Επιπροσθέτως, στην ειδίκευση της «Κλασικής Αρχαιολογίας» εξετάζονται οι γνώσεις των υποψηφίων στην αρχαία ιστορία και τα αρχαία ελληνικά. Στην ειδίκευση της «Αρχαίας Ιστορίας» εξετάζονται οι γνώσεις των υποψηφίων στην κλασική αρχαιολογία και τα αρχαία ελληνικά. Στην περίπτωση της ειδικεύσεων της «Κλασικής Αρχαιολογίας» και της «Αρχαίας Ιστορίας» ο βαθμός της προφορικής συνέντευξης υπολογίζεται κατά 60% με βάση την απόδοση των υποψηφίων σε θέματα της ειδίκευσης και κατά 20% με βάση την απόδοσή τους σε θέματα των άλλων δύο εξεταζομένων γνωστικών αντικειμένων.

3. **Απαραίτητο προσόν** για την επιλογή στο ΠΜΣ αποτελεί η πιστοποιημένη γνώση της αγγλικής γλώσσας σε επίπεδο τουλάχιστον B2.

Προκειμένου να ενταχθεί στο πρόγραμμα ο υποψήφιος οφείλει να συγκεντρώσει μέσο όρο βαθμολογίας τουλάχιστον επτά (7). Σε περίπτωση ισοβαθμίας γίνονται δεκτοί όλοι οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι. Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η ΣΕ καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στην Συνέλευση του Τμήματος. Οι επιτυχόντες πρέπει να εγγραφούν στην Γραμματεία του ΠΜΣ εντός επτά (7) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης. Η εγγραφή του υποψηφίου είναι δυνατή μόνον εφόσον προσκομίσει βεβαίωση περάτωσης σπουδών ή επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου προπτυχιακών σπουδών ενός Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον ΔΟΑΤΑΠ, ιδρυμάτων της αλλοδαπής ή άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής. Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν, αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

Αλλοδαποί υπότροφοι του Ι.Κ.Υ. και άλλων φορέων περιορισμένης (συνήθως δεκάμηνης) διάρκειας, καθώς και μεταπτυχιακοί φοιτητές-υπότροφοι προγραμμάτων κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συναφών ρυθμίσεων είναι δυνατόν να πραγματοποιούν, ύστερα από απόφαση της ΣΕ, μέρος των σπουδών τους εντασσόμενοι ως υπεράριθμοι στο πρόγραμμα. Αντιστοίχως, φοιτητές του προγράμματος του Τμήματος, που εξασφαλίζουν υποτροφία κινητικότητας (π.χ. ΕΡΑΣΜΟΣ) ή άλλη, μπορούν να πραγματοποιήσουν μέρος των σπουδών τους σε Πανεπιστήμιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε άλλο Πανεπιστήμιο, με το οποίο έχει πρόγραμμα συνεργασίας το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ύστερα από απόφαση της ΣΕ.

5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ), ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών, ορίζεται στα τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

Για τους εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης. Οι φοιτητές αυτής της κατηγορίας πρέπει αποδεδειγμένα να εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα και να προσκομίσουν σχετική σύμβαση εργασίας ή βεβαίωση εργοδότη. Μερική φοίτηση προβλέπεται και για μη εργαζόμενους φοιτητές που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πλήρους φοίτησης για λόγους υγείας, οικογενειακούς, στράτευσης κ.ά. Η διάρκεια μερικής φοίτησης δεν μπορεί να ξεπερνά τα έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η επιλογή της πλήρους ή μερικής φοίτησης γίνεται κατά την εγγραφή του υποψηφίου στο ΠΜΣ και είναι οριστική.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής πλήρους φοίτησης με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) ημερολογιακούς μήνες. Οι έξι μήνες της αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Η αναστολή χορηγείται μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους υγείας, εφόσον η ΣΕ τους κρίνει απολύτως αιτιολογημένους και τεκμηριωμένους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ΣΕ έχει την αρμοδιότητα να εξετάζει άλλους πολύ σοβαρούς λόγους αναστολής και να αποφαίνεται αναλόγως.

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους. Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να ολοκληρώσει επιτυχώς έξι σεμινάρια και την Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία ειδίκευσης (ΜΔΕ). Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης. Η θεματολογία και η βιβλιογραφία των μαθημάτων περιέχονται στον Οδηγό Σπουδών, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ετησίως. Τα σεμινάρια είναι εξαμηνιαία. Οι σεμιναριακές εργασίες αντιστοιχούν προς 15 πιστωτικές μονάδες (ECTS) η καθεμία και η ΜΔΕ προς 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS), οπότε για την απόκτηση ΔΜΣ απαιτούνται συνολικά 120 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Τα μαθήματα διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα με δυνατότητα προσφοράς μαθημάτων στην αγγλική από επισκέπτη καθηγητή προερχόμενο από ΑΕΙ της αλλοδαπής.

Για κάθε φοιτητή ορίζεται ένας επόπτης σπουδών. Επόπτες σπουδών μπορούν να είναι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που συμμετέχουν στο ΠΜΣ και προσφέρουν στη διάρκεια των 4 εξαμήνων ένα τουλάχιστον σεμιναριακό μάθημα. Οι επόπτες ορίζονται από την ΣΕ στην αρχή των σπουδών, λαμβάνοντας υπόψιν τα επιστημονικά

ενδιαφέροντα και την αντίστοιχη πρόταση του υποψηφίου. Η ΣΕ και ο επόπτης έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή. Κάθε φοιτητής μπορεί να παρακολουθεί σε κάθε εξάμηνο μέχρι και τρία σεμιναριακά μαθήματα, σύμφωνα με το προσωπικό του πρόγραμμα, το οποίο διαμορφώνεται κατά τις ρυθμίσεις του κανονισμού και σε συνεργασία με τον επόπτη του, ο οποίος ενημερώνει στη συνέχεια γραπτώς την ΣΕ.

Από το σύνολο των σεμιναριακών μαθημάτων τουλάχιστον τέσσερα (4) πρέπει να προέρχονται από τον κατάλογο των μαθημάτων της ειδίκευσης, στην οποία έχει εγγραφεί ο φοιτητής, ή συγγενών ειδικεύσεων, σύμφωνα με την πρόταση του επόπτη, ή από μαθήματα της ίδιας ειδίκευσης σε ομοταγές αναγνωρισμένο ίδρυμα της αλλοδαπής στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα υπόλοιπα δύο σεμινάρια μπορούν να επιλέγονται από άλλες ειδικεύσεις του ιδίου ΠΜΣ ή άλλων ΠΜΣ του Τμήματος ή άλλου πανεπιστημιακού Τμήματος ή αναγνωρισμένου ερευνητικού Κέντρου, με την σύμφωνη γνώμη του επόπτη καθηγητή, εφόσον εξασφαλίζεται η αντιστοιχία των πιστωτικών μονάδων (ECTS).

Υπάρχει επίσης η δυνατότητα ένα από τα έξι σεμινάρια να έχει τη μορφή «ελεύθερης σεμιναριακής εργασίας» και να σχετίζεται με θέμα εξειδικευμένο, το οποίο δεν προσφέρεται στο Πρόγραμμα των σεμιναρίων του Τμήματος, αλλά αφορά στα ειδικά ερευνητικά ενδιαφέροντα του σπουδαστή. Εν προκειμένω ως επόπτης μπορεί να οριστεί μέλος ΔΕΠ του Τμήματος ή εξειδικευμένος εξωτερικός συνεργάτης. Ο επόπτης της «ελεύθερης σεμιναριακής εργασίας» παρακολουθεί την εργασία του μεταπτυχιακού φοιτητή ανελλιπώς και συναντάται μαζί του ανά 15ήμερο. Η εργασία παραδίδεται γραπτή και παρουσιάζεται ολοκληρωμένη σε ειδικό σεμινάριο στο τέλος του εξαμήνου. Τα μαθήματα των εξωτερικών συνεργατών του ΠΜΣ εντάσσονται στο πρόγραμμα του ΠΜΣ του Τμήματος ύστερα από έγκριση της ΣΕ.

A. Το πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

1. Ειδίκευση: Προϊστορική Αρχαιολογία

A' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, I	3	15
Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, II	3	15
Σύνολο	6	30

B' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS

Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, III	3	15
Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, IV	3	15
Σύνολο	6	30

Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, V	3	15
Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, VI	3	15
Σύνολο	6	30

Δ' Εξάμηνο		
		ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας		
Σύνολο		30

2. Ειδίκευση: Κλασική Αρχαιολογία

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Κλασική Αρχαιολογία I	3	15
Κλασική Αρχαιολογία II	3	15
Σύνολο	6	30

Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Κλασική Αρχαιολογία III	3	15
Κλασική Αρχαιολογία IV	3	15
Σύνολο	6	30

Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Κλασική Αρχαιολογία V	3	15
Κλασική Αρχαιολογία VI	3	15
Σύνολο	6	30

Δ΄ Εξάμηνο	
	ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	
Σύνολο	30

3. Ειδίκευση: Αρχαία Ιστορία

Α΄ Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Αρχαία Ιστορία I: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία	3	15
Αρχαία Ιστορία II: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία	3	15
Σύνολο	6	30

Β΄ Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Αρχαία Ιστορία III: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία	3	15
Αρχαία Ιστορία IV: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία	3	15
Σύνολο		30

Γ΄ Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (2 ανά φοιτητή)	Διδ. ώρες	ECTS
Σεμινάριο διεύρυνσης I: ευρύτερα ζητήματα μελέτης του Αρχαίου Κόσμου	3	15
Σεμινάριο διεύρυνσης II: ευρύτερα ζητήματα μελέτης του Αρχαίου Κόσμου	3	15
Σύνολο		30

Δ΄ Εξάμηνο	
	ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	
Σύνολο	30

B. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

1. Ειδίκευση: ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Α΄ Εξάμηνο

Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, I

Εξετάζονται ζητήματα αρχιτεκτονικής και τέχνης, κοινωνικής οργάνωσης, οικονομίας και παραγωγής, θρησκείας και τελετουργικού τυπικού στο Αιγαίο κατά την Εποχή του Χαλκού.

Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, II

Εξετάζονται ζητήματα αρχιτεκτονικής και τέχνης, κοινωνικής οργάνωσης, οικονομίας και παραγωγής, θρησκείας και τελετουργικού τυπικού από την Νεολιθική περίοδο έως και το τέλος της Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο και την Βαλκανική με αναφορές και συγκρίσεις στις λοιπές περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου.

Β' Εξάμηνο

Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, III

Εξετάζονται ζητήματα οικιστικής και ταφικής αρχιτεκτονικής και τέχνης, κοινωνικής οργάνωσης, οικονομίας και παραγωγής, θρησκείας και τελετουργικού τυπικού, εξωτερικών σχέσεων στο Αιγαίο και την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου από την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού έως και την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου.

Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, IV

Εξετάζονται ζητήματα αρχιτεκτονικής και τέχνης, κοινωνικής οργάνωσης, οικονομίας και παραγωγής, θρησκείας και τελετουργικού τυπικού του Αιγαίου από την Πρώιμη έως και την Ύστερη Εποχή του Χαλκού.

Γ' Εξάμηνο

Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, V

Εξετάζονται ζητήματα οικιστικής και ταφικής αρχιτεκτονικής και τέχνης, κοινωνικής οργάνωσης, οικονομίας και παραγωγής, θρησκείας και τελετουργικού τυπικού, εξωτερικών σχέσεων στην Κύπρο από την Νεολιθική έως και την Ύστερη Εποχή του Χαλκού.

Εμβάθυνση σε θέματα του Προϊστορικού και Πρωτοϊστορικού Πολιτισμού του Αιγαίου, της Κύπρου και της Εγγύς Ανατολής, VI

Εξετάζονται ζητήματα οικιστικής και ταφικής αρχιτεκτονικής και τέχνης, κοινωνικής οργάνωσης, οικονομίας και παραγωγής, θρησκείας και τελετουργικού τυπικού, εξωτερικών σχέσεων στο Αιγαίο και την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου από την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού έως και την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου.

Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία

Η «ελεύθερη σεμιναριακή εργασία» σχετίζεται με θέμα εξειδικευμένο, το οποίο δεν προσφέρεται στο Πρόγραμμα των σεμιναρίων του Τμήματος, αλλά αφορά στα ειδικά ερευνητικά ενδιαφέροντα του σπουδαστή.

2. Ειδίκευση: ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Α΄ Εξάμηνο

Κλασική Αρχαιολογία I

Το μάθημα προσφέρει συστηματική και εξειδικευμένη μελέτη θεμάτων κλασικής αρχαιολογίας από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου έως και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες της κλασικής τέχνης από την άποψη της τυπολογίας, της μορφολογίας, της εικονογραφίας και της τεχνικής. Γίνεται επίσης αναλυτική αναφορά σε προβλήματα ερευνητικής μεθοδολογίας και χρήσης των πηγών.

Κλασική Αρχαιολογία II

Το μάθημα προσφέρει συστηματική και εξειδικευμένη μελέτη θεμάτων κλασικής αρχαιολογίας από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου έως και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες της κλασικής τέχνης από την άποψη της τυπολογίας, της μορφολογίας, της εικονογραφίας και της τεχνικής. Γίνεται επίσης αναλυτική αναφορά σε προβλήματα ερευνητικής μεθοδολογίας και χρήσης των πηγών.

Β΄ Εξάμηνο

Κλασική Αρχαιολογία III

Το μάθημα προσφέρει συστηματική και εξειδικευμένη μελέτη θεμάτων κλασικής αρχαιολογίας από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου έως και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες της κλασικής τέχνης από την άποψη της τυπολογίας, της μορφολογίας, της εικονογραφίας και της τεχνικής. Γίνεται επίσης αναλυτική αναφορά σε προβλήματα ερευνητικής μεθοδολογίας και χρήσης των πηγών.

Κλασική Αρχαιολογία IV

Το μάθημα προσφέρει συστηματική και εξειδικευμένη μελέτη θεμάτων κλασικής αρχαιολογίας από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου έως και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες της κλασικής τέχνης από την άποψη της τυπολογίας, της μορφολογίας, της εικονογραφίας και της τεχνικής. Γίνεται επίσης αναλυτική αναφορά σε προβλήματα ερευνητικής μεθοδολογίας και χρήσης των πηγών.

Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία

Η «ελεύθερη σεμιναριακή εργασία» σχετίζεται με θέμα εξειδικευμένο, το οποίο δεν προσφέρεται στο Πρόγραμμα των σεμιναρίων του Τμήματος, αλλά αφορά στα ειδικά ερευνητικά ενδιαφέροντα του σπουδαστή.

Γ' Εξάμηνο

Κλασική Αρχαιολογία V

Το μάθημα προσφέρει συστηματική και εξειδικευμένη μελέτη θεμάτων κλασικής αρχαιολογίας από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου έως και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες της κλασικής τέχνης από την άποψη της τυπολογίας, της μορφολογίας, της εικονογραφίας και της τεχνικής. Γίνεται επίσης αναλυτική αναφορά σε προβλήματα ερευνητικής μεθοδολογίας και χρήσης των πηγών.

Κλασική Αρχαιολογία VI

Το μάθημα προσφέρει συστηματική και εξειδικευμένη μελέτη θεμάτων κλασικής αρχαιολογίας από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου έως και τους Αυτοκρατορικούς χρόνους. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες της κλασικής τέχνης από την άποψη της τυπολογίας, της μορφολογίας, της εικονογραφίας και της τεχνικής. Γίνεται επίσης αναλυτική αναφορά σε προβλήματα ερευνητικής μεθοδολογίας και χρήσης των πηγών.

3. Ειδίκευση: ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Α' Εξάμηνο

Αρχαία Ιστορία I: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία

Εμβάθυνση στην ιστορία του Αρχαίου Κόσμου στον ελληνικό και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο από τους αρχαϊκούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.

Αρχαία Ιστορία II: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία

Εμβάθυνση στην ιστορία του Αρχαίου Κόσμου στον ελληνικό και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο από τους αρχαϊκούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.

Β' Εξάμηνο

Αρχαία Ιστορία III: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία

Εμβάθυνση στην ιστορία του Αρχαίου Κόσμου στον ελληνικό και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο από τους αρχαϊκούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.

Αρχαία Ιστορία IV: θέματα εμβάθυνσης στην Αρχαία Ιστορία

Εμβάθυνση στην ιστορία του Αρχαίου Κόσμου στον ελληνικό και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο από τους αρχαϊκούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.

Γ' Εξάμηνο

Σεμινάριο διεύρυνσης I: ευρύτερα ζητήματα μελέτης του Αρχαίου Κόσμου στον ελληνικό και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο από τους αρχαϊκούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.

Σεμινάριο διεύρυνσης II: ευρύτερα ζητήματα μελέτης του Αρχαίου Κόσμου στον ελληνικό και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο από τους αρχαϊκούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.

Ελεύθερη σεμιναριακή εργασία

Η «ελεύθερη σεμιναριακή εργασία» σχετίζεται με θέμα εξειδικευμένο, το οποίο δεν προσφέρεται στο Πρόγραμμα των σεμιναρίων του Τμήματος, αλλά αφορά στα ειδικά ερευνητικά ενδιαφέροντα του σπουδαστή.

7. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 εβδομάδες διδασκαλίας. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία εκπονείται κατά το τέταρτο ακαδημαϊκό εξάμηνο σπουδών.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς τα σεμιναριακά μαθήματα και να ακολουθούν τους κανονισμούς του κάθε σεμιναριακού μαθήματος και τις οδηγίες του διδάσκοντος. Φοιτητής που θα απουσιάσει πέραν των δύο (2) συναντήσεων σε κάθε σεμιναριακό μάθημα χάνει το δικαίωμα της παρακολούθησής του. Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Κάθε σεμιναριακό μάθημα ολοκληρώνεται με την προφορική παρουσίαση και την έντυπη υποβολή εργασίας έκτασης 5.000-7.000 λέξεων. Η εργασία παραδίδεται έως τέσσερις εβδομάδες μετά την ολοκλήρωση του σεμιναρίου και ο βαθμός κατατίθεται σε ηλεκτρονικό βαθμολόγιο που τηρεί η Γραμματεία, σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα που ορίζει η ΣΕ (30 Απριλίου για το χειμερινό εξάμηνο και 30

Σεπτεμβρίου για το εαρινό εξάμηνο).. Μετά την παρέλευση των προβλεπόμενων ημερομηνιών δεν υπάρχει δυνατότητα βαθμολόγησης. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Για να θεωρηθεί επιτυχής η παρακολούθηση σεμιναρίων ορίζεται ως βάση ο βαθμός πέντε (5). Στο τέταρτο εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση της ΜΔΕ. Η ΣΕ, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, καθώς και ο προτεινόμενος επιβλέπων (αν δεν έχει ορισθεί ήδη από την έναρξη των μεταπτυχιακών σπουδών του) και, επίσης, επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων (παρ. 4, άρ. 34, Ν. 4485/2017). Ο Επιβλέπων της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι μέλος ΔΕΠ του οικείου Τμήματος. Τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ, ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του αρ. 13Α, Ν. 4310/2014 και της Ακαδημίας Αθηνών, επισκέπτες καταξιωμένοι επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο.

Η γλώσσα συγγραφής της ΜΔΕ είναι τα ελληνικά. Τα αγγλικά επιλέγονται εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι και υπάρξει σχετική θετική απόφαση της ΣΕ. Το αντικείμενο της ΜΔΕ πρέπει να έχει ερευνητικό χαρακτήρα, να καταρτισθεί σύμφωνα με την επιστημονική μεθοδολογία του γνωστικού αντικειμένου, να περιλαμβάνει προσωπική συμβολή του γράφοντος στην έρευνα και να καταδεικνύει την συνθετική του ικανότητα. Η έκταση της ΜΔΕ ορίζεται μεταξύ 20.000-30.000 λέξεων περιλαμβανομένων των σημειώσεων, όχι όμως της βιβλιογραφίας, των περιεχομένων, λοιπών πινάκων και εικονογράφησης. Το κυρίως κείμενο πρέπει να είναι γραμμένο με γραμματοσειρά Times New Roman μεγέθους 12 σε 1,5 διάστιχο και πλήρη στοίχιση. Οι σημειώσεις πρέπει να είναι γραμμένες με γραμματοσειρά Times New Roman μεγέθους 10, σε μονό διάστιχο και πλήρη στοίχιση. Το εξώφυλλο έχει λευκό υπόβαθρο. Χρησιμοποιείται 1,5 διάστιχο και στοίχιση στο κέντρο. Στην άνω αριστερά γωνία τοποθετείται το επίσημο λογότυπο του Πανεπιστημίου. Στο ανώτερο μέρος του εξωφύλλου αναγράφονται σε διαφορετικές παραγράφους τα εξής:

- Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (γραμματοσειρά Times New Roman 14)
- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ιστορία και Αρχαιολογία του Αρχαίου Κόσμου: από την Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα» (γραμματοσειρά Times New Roman 14)
- Ειδίκευση «...» (γραμματοσειρά Times New Roman 14)
- Ο τίτλος της ΜΔΕ (γραμματοσειρά Times New Roman 18)
- Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (γραμματοσειρά Times New Roman 14)
- Το ονοματεπώνυμο του φοιτητή (γραμματοσειρά Times New Roman 14)
- Τα ονόματα και η βαθμίδα των τριών βαθμολογητών (γραμματοσειρά Times New Roman 14)

Στο κατώτερο μέρος του εξωφύλλου με γραμματοσειρά Times New Roman 14 και στοίχιση στο κέντρο αναγράφεται: Αθήνα, (έτος υποβολής εργασίας). Στη ΜΔΕ συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά σύντομη περίληψη στην ελληνική και αγγλική γλώσσα (έως 200 λέξεις εκάστη).

Η ΜΔΕ κατατίθεται στον επόπτη και στα λοιπά δύο μέλη της επιτροπής σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή μέχρι την 31η Ιουλίου κάθε έτους. Μετά τον έλεγχο της γραπτής εργασίας από την επιτροπή, η τελική έγκριση της ΜΔΕ γίνεται μετά την προφορική υποστήριξή της ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής (παρ. 4, άρ. 34, Ν. 4485/2017). Η τριμελής εξεταστική επιτροπή έχει την ευθύνη του ακριβούς προσδιορισμού της ημερομηνίας της προφορικής εξέτασης, και, πάντως, το αργότερο έως την 30ή Σεπτεμβρίου κάθε έτους (εκτός εκτάκτων περιπτώσεων ανωτέρας βίας). Τυχόν καθυστέρηση ή αμέλεια προσδιορισμού του χρόνου προφορικής υποστήριξης βαρύνει την εξεταστική επιτροπή και όχι τον φοιτητή.

Οι ΜΔΕ αξιολογούνται με βαθμό της κλίμακας από ένα (1) έως 10 (δέκα) με ενδιάμεσες διαβαθμίσεις. Η τελική βαθμολογία της ΜΔΕ προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμών των τριών βαθμολογητών. Σε περίπτωση απόκλισης μεγαλύτερης των 3 μονάδων μεταξύ του ανώτερου και του κατώτερου βαθμού από αυτούς που κατέθεσαν οι τρεις εξεταστές, η ΣΕ ορίζει τέταρτο βαθμολογητή, του οποίου ο βαθμός υπολογίζεται μαζί με τους δύο εγγύτερους ήδη υποβληθέντες βαθμούς για τον υπολογισμό του μέσου όρου. Ο τελικός βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών προκύπτει με ποσοστό 50% από τον μέσο όρο των βαθμολογιών στις έξι σεμιναριακές εργασίες και 50% από το βαθμό της διπλωματικής εργασίας. Επιτυχής θεωρείται η αποφοίτηση με συνολικό βαθμό όχι χαμηλότερο του 7 (επτά).

Οι ΜΔΕ, εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή και πριν από την ορκωμοσία του υποψηφίου, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ. Πριν από την ορκωμοσία, ο υποψήφιος υποχρεούται να καταθέσει στη Γραμματεία του ΠΜΣ την σχετική βεβαίωση υποβολής της ΜΔΕ στο ανωτέρω Ψηφιακό Αποθετήριο. Το Τμήμα δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, τον τίτλο της ΜΔΕ και έναν σύνδεσμο προς το Ψηφιακό Αποθετήριο.

8. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α΄ Κύκλου Σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Ίδρυμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και την διδασκαλία (παρ.3, αρ.34, Ν.4485/2017). Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΦμεΑ) συμβάλλει στην επίτευξη ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και ανάγκες, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις σε εργαστήρια, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά. Ανά διετία προβλέπεται οργάνωση μιας τουλάχιστον ημερίδας του ΠΜΣ, κατά την οποία παρουσιάζονται με μορφή ανακοινώσεων οι ΜΔΕ, καθώς και τα προσωρινά συμπεράσματα διδακτορικών διατριβών που είναι σε εξέλιξη. Η ημερίδα αυτή είναι δημόσια και γνωστοποιείται, με κατάλληλο τρόπο, στα μέλη της αντίστοιχης επιστημονικής κοινότητας.

Η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει την διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- το ποσοστό απουσιών φοιτητή ξεπερνά το 15% στο σύνολο των μαθημάτων ενός εξαμήνου,
- ο φοιτητής δεν ολοκληρώσει επιτυχώς τουλάχιστον δύο σεμινάρια κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων εξαμήνων των σπουδών του,
- εάν δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το σύνολο του προγράμματος εντός των τακτών χρονικών ορίων,
- υπερβεί την μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχει παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις περί πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσής του,
- υποπέσουν σε παράπτωμα που εμπίπτει στο δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Ν.2121/93) κατά τη συγγραφή των προβλεπομένων εργασιών του.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (παρ.1., άρ.44, Ν.4485/2017), σύμφωνα με την διαδικασία που προτείνει η ΣΕ και εγκρίνει η Συνέλευση του Τμήματος. Η αξιολόγηση του ΠΜΣ γίνεται σύμφωνα με άρ.44, Ν.4485/2017.

Η καθομολόγηση γίνεται τον Ιανουάριο, τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο κάθε έτους στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του Διευθυντή του ΠΜΣ ή του Αναπληρωτή του, του Προέδρου του Τμήματος ή του Αναπληρωτή του και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του ΠΜΣ απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα» στις εξής τρεις ειδικεύσεις:

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Αρχαία Ιστορία

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80).

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος (Diploma Supplement).

9. ΥΠΟΔΟΜΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΜΣ

Για την εύρυθμη λειτουργία του ΠΜΣ διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα, τα εργαστήρια και το Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από την Γραμματεία του ΠΜΣ, η οποία στελεχώνεται προς το παρόν από ένα άτομο.

Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ μπορεί να προέρχεται από:

- α) τον προϋπολογισμό του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και των συνεργαζόμενων για την οργάνωσή του φορέων σύμφωνα με το άρθρο 43,
- β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
- γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,
- δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,
- ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
- στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.)
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του Π.Μ.Σ., ο οποίος κατατίθεται στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ (παρ. 2, άρ.44, Ν.4485/2017). Ο εν λόγω απολογισμός με ευθύνη της Κοσμητείας αποστέλλεται αμελλητί στα μέλη της ΕΣΕ (παρ. 5, άρ.44, Ν.4485/2017).

Η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν.4485/2017.

10. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Οι διδάσκοντες του ΠΜΣ, προέρχονται, τουλάχιστον κατά 60%, από:

- μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος,
- μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κατόχους διδακτορικού διπλώματος εκτός και εάν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής,
- ομότιμους καθηγητές (άρθρο. 69, Ν.4386/2016) και αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος,
- διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/1980 (Α' 112),
- επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους κάτοχους διδακτορικού διπλώματος, οι οποίοι μπορεί να απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι με απόφαση της Συνέλευσης και πράξη του Προέδρου του οικείου Τμήματος για την διεξαγωγή διδακτικού και ερευνητικού έργου, καθοριζόμενου με την σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του ακαδημαϊκού υποτρόφου και του Πρύτανη του οικείου ΑΕΙ. (παρ. 7, άρ. 29, Ν. 4009/2011).

Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης το Τμήματος ανατίθεται διδασκαλία σε:

- μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ,
- ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του αρ. 13Α, Ν. 4310/2014 και της Ακαδημίας Αθηνών,
- επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους που κατέχουν διδακτορικό δίπλωμα με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ,
- επισκέπτες μεταδιδακτορικούς ερευνητές, Έλληνες ή αλλοδαπούς νέους επιστήμονες, κάτοχους διδακτορικού διπλώματος (παρ.7, άρ. 16, Ν.4009/2011)
- ή γίνονται νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τα ανωτέρω (παρ. 1, 2, 5 & 6, αρ. 36, Ν.4485/2017).

Η ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του ΠΜΣ γίνεται ύστερα από εισήγηση της ΣΕ και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

**3. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ
2018-2019:**

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

3α. ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ – PREHISTORIC ARCHAEOLOGY

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ - WINTER SEMESTER	
1807	<p>Ζωτικοί πόροι, οικονομία και επιβίωση κατά την Εποχή του Λίθου στον Ελλαδικό χώρο</p> <p><i>Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη, με την συνεπικουρία της Δρ Κ. Παπαγιάννη</i></p> <p>Vital resources, economy and subsistence in Greece during the Stone age.</p> <p><i>G. Kourtessi-Filippaki, with the assistance of Dr K. Papagianni</i></p>
1809	<p>Θρησκεία και λατρευτικές πρακτικές στην προϊστορική Κρήτη και Κύπρο, με έμφαση στην Ύστερη Χαλκοκρατία</p> <p><i>Ε. Μαντζουράνη</i></p> <p>Religion and ritual practices in prehistoric Crete and Cyprus, with emphasis on the Late Bronze Age.</p> <p><i>E. Mantzourani</i></p>
1811	<p>Αναζητώντας τη χρήση αινιγματικών αντικειμένων από τον χώρο του Αιγαίου της Εποχής του Χαλκού</p> <p><i>Λ. Πλάτων</i></p> <p>Looking for the function of enigmatic objects from the Bronze Age Aegean</p> <p><i>L. Platon</i></p>

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ - SPRING SEMESTER	
1806	<p>Προϊστορικό Αιγαίο: το θαλάσσιο περιβάλλον</p> <p><i>Λ. Καραλή – Γ. Φερεντίνος</i></p> <p>Prehistoric Aegean: The marine environment</p> <p><i>L. Karali – G. Ferentinos</i></p>
1808	<p>Τεχνολογικές εξελίξεις και καινοτομίες στο Προϊστορικό Αιγαίο</p> <p><i>Γ. Παπαδάτος</i></p> <p>Technological developments and innovations in the Prehistoric Aegean</p> <p><i>J. Papadatos</i></p>

1810	<p>Η Μεσοελλαδική Εποχή – περίοδος κρίσης ή μεταμόρφωσης; <i>A. Χασιακού-Αργυράκη</i> The Middle Helladic Period – a period of crisis or transformation? <i>A. Hassiakou-Argyrazi</i></p>
1812	<p>Ταφικά έθιμα και οι αντιλήψεις για τον Κάτω Κόσμο στην ανατολική Μεσόγειο κατά την Εποχή του Χαλκού και την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου. <i>K. Κοπανιάς</i> Burial customs and the beliefs about the Netherworld in the Eastern Mediterranean during the Late Bronze and Early Iron Age <i>K. Koranias</i></p>
1838	<p>Το φιλοσοφικό υπόβαθρο της αρχαιολογικής ερμηνείας <i>Γ. Βαβουρανάκης</i> The philosophical background of archaeological interpretation <i>G. Vavouranakis</i></p>

3β. ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ – CLASSICAL ARCHAEOLOGY

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ - WINTER SEMESTER	
1813	<p>Η αρχιτεκτονική της Αττικής <i>X. Κανελλόπουλος</i> The Architecture of Attica <i>Ch. Kanellououlos</i></p>
1815	<p>Τοπικά εργαστήρια γλυπτικής στη Ρωμαϊκή Ελλάδα <i>Στ. Κατάκης</i> Local sculpture workshops in Roman Greece <i>St. Katakis</i></p>
1817	<p>Ζητήματα ελληνιστικής πλαστικής <i>Δ. Δαμάσκος</i> Topics on Hellenistic Sculpture <i>D. Damaskos</i></p>

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ - SPRING SEMESTER	
1814	<p>Ζητήματα στη μελέτη της μνημειακής ζωγραφικής (800 π.Χ. – 200</p>

	<p>μ.Χ.)</p> <p><i>Δ. Πλάντζος</i></p> <p>Monumental Greek Painting (800 B.C. – 200 A.D.)</p> <p><i>D. Plantzos</i></p>
1816	<p>Η κεραμική ως αρχαιολογικό υλικό: ο ‘κύκλος ζωής’ των αρχαίων ελληνικών αγγείων</p> <p><i>Ε. Κεφαλίδου</i></p> <p>Pottery in the Archaeological Record: The life cycle of ancient Greek vases</p> <p><i>E. Kefalidou</i></p>

3γ. ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ – ANCIENT HISTORY

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ – WINTER SEMESTER	
1819	<p>Η εκστρατεία των Αθηναίων στη Σικελία (415-413 π.Χ.). Απηχήσεις των συνεπειών της στον Αριστοφάνη</p> <p><i>Α. Ραμού-Χαψιάδη</i></p> <p>Athens’ expedition to Sicily (415-413 B.C.). Reflections of its consequences in Aristophanes</p> <p><i>A. Ramou-Chapsiadi</i></p>
1821	<p>Θεσμοί, Πολιτική και Κοινωνία στις ελληνικές πόλεις υπό ρωμαϊκή κυριαρχία</p> <p><i>Ν. Γιαννακόπουλος</i></p> <p>Institutions, Politics and Society in the Greek cities under Roman Rule</p> <p><i>N. Giannakopoulos</i></p>

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ - SPRING SEMESTER	
1818	<p>Κείμενα νομοθετικού περιεχομένου και το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό τους υπόβαθρο</p> <p><i>Σ. Ψωμά</i></p> <p>Legal documents and the economic, social and political background</p> <p><i>S. Psoma</i></p>
1820	<p>Τρέχοντα ερευνητικά προβλήματα ελληνιστικής και ρωμαϊκής ιστορίας</p> <p><i>Κ. Μπουραζέλης</i></p> <p>Current Research Problems of Hellenistic and Roman History</p> <p><i>C. Buraselis</i></p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

ΑΚΑΔ. ΕΤΟΥΣ 2018-2019

3α. Σεμινάρια ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Γεωργία Κουρτέση-Φιλίππáκη – Georgia Kourtessi-Philippaki

με συνεπικουρία της Δρ. Κατερίνας Παπαγιάννη (μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών της Γαλλίας)

Χειμερινό εξάμηνο – Winter Semester

Τίτλος: Ζωτικοί πόροι, οικονομία και επιβίωση κατά την Εποχή του Λίθου στον Ελλαδικό χώρο

Subject: Vital resources, economy and subsistence in Greece during the Stone Age

Περίληψη: Η εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος και των ζωτικών πόρων για τη διαβίωση του ανθρώπου κατά τη Παλαιολιθική και τη Νεολιθική εποχή ήταν ζωτικής σημασίας, τόσο για την επιβίωση καθαυτή μέσω της διατροφής, όσο και ως προς την χρήση των φυσικών πόρων σε άλλες πτυχές της καθημερινότητάς του όπως παραγωγή εργαλείων και άλλων χρηστικών αντικειμένων, κοσμημάτων, ειδωλίων κλπ. Το σεμιναριακό μάθημα εστιάζει στους φυσικούς πόρους και τους τρόπους εκμετάλλευσης αυτών ανά περίοδο. Όσον αφορά τις λίθινες πρώτες ύλες θα εξεταστούν οι πηγές τους (πρωτογενείς, δευτερογενείς), οι τρόποι προμήθειας ανά περίοδο και τα δίκτυα διακίνησής τους. Από την άποψη της οικονομίας/ διατροφής, θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν οι τρόποι προσπορισμού της τροφής ανά περίοδο λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των οικονομικών μοντέλων: τροφοσυλλογή και κυνήγι κατά την Παλαιολιθική, καλλιέργεια φυτών και εκτροφή ζώων κατά τη Νεολιθική. Θα αξιοποιηθούν παραδείγματα από συγκεκριμένες περιοχές και θέσεις ανά περίοδο όπως: Λεκάνη του Μέσου Καλαμά Θεσπρωτίας, Φράγγχι και Θεόπετρα (διαχρονική κατοίκηση), Κνωσός, Ντικιλί Τας, Σπήλαιο Αλεπότρυπας Διρού (Νεολιθική), όπου θα παρουσιαστούν και συζητηθούν τα αρχαιολογικά δεδομένα του εργαλειακού εξοπλισμού, της χλωρίδας και της πανίδας, και θα εξεταστεί πώς αυτά τα δεδομένα ανασυνθέτουν την εικόνα της εκμετάλλευσης του φυσικού περιβάλλοντος από τους προϊστορικούς ανθρώπους.

Summary: The exploitation of the natural environment and natural resources for human life during the Palaeolithic and the Neolithic period was vital for both survival through nutrition as well as the utilization of natural resources in other aspects of everyday life: tool production, jewelery, figurines, etc. The seminar focuses on the use

of natural resources and the modes of exploiting them per period. As for the lithic raw materials we will examine their sources (primary and secondary), the supply conditions for each period and the distribution networks. As regards the economy and nutrition, we will present and discuss the ways of obtaining food and the differences of the economic models per period: foraging and hunting during the Palaeolithic, agriculture and animal husbandry during the Neolithic. We will analyze examples of key areas/sites per period as Middle Kalamas valley in Thesprotia, Franchthi and Theopetra (diachronic habitation), Knossos, Dikili Tash, Alepotrypa Cave, Diros (Neolithic); the tool assemblages and the archaeological data of flora and fauna will be discussed and compared. We will attempt to understand how all these informations shed light on the exploitation of the natural environment by prehistoric humans.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Cann J. R. και C. Renfrew, 1964. 'The characterization of obsidian and its application to the Mediterranean Region'. *Proceedings of Prehistoric Society* 30: 111-33.
- Halstead, P. 2004. *Farming and feasting in the Neolithic of Greece: the ecological context of fighting with food*. *Documenta Praehistorica XXXI*, 151-61.
- Isaakidou, V. 2008. 'The fauna and economy of Neolithic Knossos' revisited." Στο *Escaping the Labyrinth: the Cretan Neolithic in context*, επιμ. V. Isaakidou και P. Tomkins. 90-114. Oxford: Oxbow books.
- Jarman, M. R. 1996. "Human influence in the development of the Cretan mammalian fauna," Στο *Pleistocene and Holocene Fauna of Crete and its first settlers*, επιμ. D. Reese, *Monographs in World Archaeology* 28. 211-30. Madison Wisconsin: Prehistory Press.
- Κουρτέση-Φιλιππάκη, Γ. 2012. «Λίθινες πρώτες ύλες και προϊστορική κατοίκηση στη Θάσο. Μια νησιώτικη προσέγγιση.» Στο *Δέκα χρόνια ανασκαφικής έρευνας στον προϊστορικό οικισμό Λιμεναρίων Θάσου. Πρακτικά ημερίδας. Θάσος 11 Ιουλίου 2003. ΙΗ' ΕΚΠΑ, Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας*. 171-86. Θεσσαλονίκη.
- Kourtessi-Philippakis G., 2014. "Local vs exogène ? L'impact du milieu naturel sur la composition des assemblages lithiques néolithiques en Grèce.» Στο *Physis. L'environ-nement naturel et la relation homme-milieu dans le monde égéen protohistorique, Actes de la 14e Rencontre égéenne internationale. Παρίσι, 11-14 Δεκεμβρίου 2012*. Touchais G., R. Laffineur, και F. Rougemont, επιμ. *Aegaeum* 37, 15-22. Leuven: Peeters.
- Kotzamani, G., και A. Livarda, υπό εκτύπωση. *People and plant entanglements at the dawn of agricultural practice in Greece. An analysis of the Mesolithic and early Neolithic archaeobotanical remains*, *Quaternary International*.
- Kyparissi – Apostolika, N. επιμ. 2000. *Theopetra Cave: twelve years of excavation and research 1987-1998. Proceedings of the International Conference, Trikala, 6-7 November 1998*, 181-234. Athens.
- Papathanasiou, A., W. Parkinson, D. Pullen, M. Galaty, και P. Karkanis. 2018. *Neolithic Alepotrypa Cave in the Mani, Greece*. Oxford: Oxbow books.

Stiner, M.C. και M. D. Munro, 2011. "On the evolution of diet and landscape during the Upper Paleolithic through Mesolithic at Franchthi Cave (Peloponnese, Greece)." *Journal of Human Evolution* 60 (5): 618-36.

Ελένη Μαντζουράνη – Eleni Mantzourani

Χειμερινό εξάμηνο – Winter Semester

Τίτλος: Θρησκεία και λατρευτικές πρακτικές στην προϊστορική Κρήτη και Κύπρο, με έμφαση στην Ύστερη Χαλκοκρατία.

Subject: Religion and ritual practices in prehistoric Crete and Cyprus, with emphasis on the Late Bronze Age.

Περίληψη: Στόχος του σεμιναρίου αυτού είναι η διερεύνηση των θρησκευτικών αντιλήψεων και λατρευτικών πρακτικών των κοινωνιών της προϊστορικής Κρήτης και Κύπρου, ιδιαίτερα κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού. Το θέμα προσεγγίζεται σε δύο επίπεδα. Πρώτον, εξετάζονται τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα θέσεων, οι οποίες παραδοσιακά θεωρούνται ιεροί χώροι επί τη βάσει της δομής και της σκευής τους. Στη δομή εγγράφονται στοιχεία όπως η οργάνωση του χώρου και η παρουσία σταθερών κατασκευών με ιερό χαρακτήρα, ενώ στην σκευή περιλαμβάνονται κινητά ευρήματα με εξειδικευμένη χρήση, όπως πήλινα και λίθινα αγγεία, ειδώλια κατασκευασμένα από διάφορα υλικά και άλλα. Σε δεύτερο επίπεδο μελετώνται οι σχετικές παραστάσεις στην εικονογραφία και οι ποικίλες ερμηνείες που έχουν εκφραστεί αναφορικά με το περιεχόμενό τους. Στον όρο εικονογραφία συμπεριλαμβάνονται κυρίως οι απεικονίσεις στη μεγάλη ζωγραφική, τη σφραγιδογλυφία, τα πήλινα ομοιώματα και/ή παραστάσεις σε άλλα μέσα. Σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο θα συζητηθούν μία σειρά προβλημάτων, όπως η ταύτιση των επίσημων και ανεπίσημων χώρων λατρείας, οι ιδιότητες της θεότητας ή των θεοτήτων, ο χαρακτήρας των τελετουργιών και η ενδεχόμενη σύνδεση της θρησκείας με τις ομάδες άσκησης εξουσίας.

Summary: This seminar aims at the research of religious beliefs and ritual practices of the societies of prehistoric Crete and Cyprus, particularly during the Late Bronze Age. The subject is approached at two levels. First, the architectural remains of sites, traditionally considered as sacred places, on the basis of their design and equipment, are examined. The term design includes issues like the organization of space and the presence of structures with religious character, while equipment refers to objects of specialized use, as for instance clay and stone vessels, figurines made of different materials and other. At a second level, the relevant iconographic representations and the various interpretations suggested regarding their meaning will be studied. The term iconography includes mainly representations on fresco paintings, seal engraving,

the clay models and/or representations in other means. Within this larger context a series of problems will be discussed: the identification of formal and informal areas of worship, the status of deity or deities, and the character of the ceremonies and the possible association of religion with groups exercising power.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- CMS (Corpus der minoischen und mykenischen Siegel)*, επιμ. F. Matz και H. Biesantz, Berlin 1964-2000, Mainz 2002-.
- Betancourt, P. 2007. *Introduction to Aegean Art*, Philadelphia.
- Brecoulaki, H., J. Davis, L. Stocker, και Sh. Stocker, επιμ. 2015. *Mycenaean Wall Painting in Context. New Discoveries, Old Finds Reconsidered*. Αθήνα.
- Hitchcock, L. 2000. *Minoan Architecture: A Contextual Analysis*. SIMA 155. Jonsered.
- Hägg, R., επιμ. 1997. *The Function of "Minoan Villa."* Stockholm.
- Hägg, R., και N. Marinatos, επιμ. 1987. *The Function of the Minoan Palaces*, Stockholm.
- Immerwahr, S. A. 1989. *Aegean Painting in the Bronze Age*, Philadelphia.
- Μαντζουράνη, Ε. 2001. *Η Αρχαιολογία της Προϊστορικής Κύπρου*, Αθήνα.
- Μαντζουράνη, Ε. 2002. *Προϊστορική Κρήτη - Τοπογραφία και Αρχιτεκτονική*, Αθήνα.
- Marinatos, N. 1993. *Minoan Religion: Ritual, Image and Symbol*, Columbia, South Carolina.
- Nilsson, M. ²1998. *Minoan-Mycenaean Religion and its Survival in the Greek Religion*, Lund.
- Pararas, Y. 2008. *Immovable Offertory Installations in Late Bronze Age Cyprus*, SIMA Pocket-book 174, Säverlanden.
- Preziosi D. & Hitchcock L. 1999. *Aegean Art and Architecture*, Oxford.
- Rutkowski, B. 1986. *The Cult Places of the Aegean*, New Haven – London.
- Webb J. M. 1999. *Ritual Architecture, Iconography and Practice in Cypriot Bronze Age*, SIMA Pocket-book 75. Jonsered.

Λευτέρης Πλάτων – Lefteris Platon

Χειμερινό εξάμηνο – Winter Semester

Τίτλος: Αναζητώντας τη χρήση αινιγματικών αντικειμένων από τον χώρο του Αιγαίου της Εποχής του Χαλκού

Subject: Looking for the function of enigmatic objects from the Bronze Age Aegean

Περίληψη: Με τη βοήθεια των σεμιναριακών εργασιών θα διερευνηθεί η λειτουργία αινιγματικών μεμονωμένων αντικειμένων - ή τύπων αντικειμένων - του προϊστορικού Αιγαίου. Για την προσέγγισή τους θα χρησιμοποιηθούν διαφορετικοί

παράγοντες, όπως η μορφή των ίδιων των αντικειμένων, το περιβάλλον στο οποίο έχουν βρεθεί, πιθανά ίχνη χρήσης, οι πιθανές παραστάσεις τους στην εικονογραφία και εθνογραφικά παράλληλα που έχουν μία καθορισμένη λειτουργία.

Summary: With the assistance of seminar papers, the function of enigmatic isolated objects -or types of objects- of the prehistoric Aegean will be researched. Such an approach will use various arguments, such as the form of the objects themselves, the context in which they have been found, possible traces of use, their probable representation in the iconography and ethnographic parallels having a confirmed function.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Betancourt, Ph. κ.ά. 1979. *Vasilike Ware. An Early Bronze Age Pottery Style in Crete*, 29-31. Göteborg.
- Bosanquet, R. C., και R. M Dawkins. 1923. *The Unpublished Objects from the Palaikastro Excavations, 1902 – 1906*, BSA Suppl. Paper 1, I. London.
- Corpus der Minoischen und Mykenischen Siegel*. Berlin.
- Δαβάρας, Κ. 1984. «Μινωικό κηριοφόρο πλοιάριο της Συλλογής Μητσοτάκη», *AE*:55-95.
- Effenterre, van H. 1979. *La solution d' un «puzzle»*, *AE*: 154 - 60.
- Georgiou, H. 1980. *Minoan Fireboxes: a Study of Form and Function*, *SMEA LXXII*: 123-87.
- Gesell, G. C. 1976. "The Minoan Snake Tube: A Survey and a Catalogue," *AJA* 80: 247-59.
- Gesell, G. C. 1985. *Town, Palace and House Cult in Minoan Crete*, *Studies in Mediterranean Archaeology* 67, Göteborg.
- Karageorghis, V. 1987. "Torch – holders or bellows?." Στο *Φίλια έπη εις Γ. Ε. Μυλωνάν*, τ. Β', Αθήναι, 22-6.
- Καραγιάννη, Ε. 1984. *Μινωικά σύνθετα σκεύη (κέρνοι)*, Αθήνα.
- Κορκακί, Κ και L. Platon, 1993. «Ληνοί μινωικοί», *BCH* 117: 35-101.
- Miller, D. 1985. *Artefacts as Categories. A Study of Ceramic Variability in Central India*, Cambridge.
- Morris, C. E., και A. D. Peatfield, 1990. «Minoan "Sheep - Bells". Form and Function.» *Πρακτικά του ΣΤ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Χανιά, Α2, 29-37.
- Orton C. R., P. Tyers, και A. Vince, 1993. *Pottery in Archaeology*, Cambridge, 217 - 228.
- Πλάτων, Ε. 1990. «Ιδιότυπο τελετουργικό σκεύος από τη Ζάκρο.» *Πεπραγμένα του ΣΤ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Α2, 129-39. Χανιά.
- Πλάτων, Λ. 1995. «Πλαστικής μορφής μινωικοί κρουνοί.» *Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, 767-75. Ρέθυμνο.
- Platon, N. 1949. «Nouvelle interpretation des idoles-cloches du Minoan Moyen I.» *Melanges d'archéologie et d'histoire offerts à Charles Picard*, 833-46.

Λίλιαν Καραλή – Γιώργος Φερεντίνος - Lilian Karali – George Ferentinos

Χειμερινό εξάμηνο – Winter Semester

Τίτλος: Προϊστορικό Αιγαίο: το θαλάσσιο περιβάλλον

Subject: Prehistoric Aegean: The marine environment

Περίληψη: Για τον αρχαιολόγο είναι πολύ σημαντική η γνώση των βασικών γεωλογικών παραγόντων που επηρεάζουν τη ζωή και τη δράση του ανθρώπου και των ζώντων οργανισμών πάνω στη γη αλλά και μέσα στο νερό. Στο σεμινάριο θα εξετασθούν οι μέθοδοι τηλεπισκόπησης των θαλασσών και οι εφαρμογές άλλες στην προϊστορική αρχαιολογία. Οι μεταβολές άλλες στάθμης άλλες θάλασσας είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα καθώς κατά άλλες προϊστορικούς χρόνους έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην μετακίνηση αγαθών και ιδεών, στην ανάπτυξη ή εγκατάλειψη παράκτιων οικισμών.

Με την ολοκλήρωση του σεμιναριακού μαθήματος θα λαμβάνει χώρα εβδομαδιαία άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στον Αργο-Σαρωνικό για την απόκτηση εμπειρίας στη χρήση συγχρόνων οργάνων/μεθοδολογιών αέριας και υποθαλάσσιας τηλεπισκόπησης. Η άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών θα εστιάζεται στη αποτύπωση των ενάλιων παλαιοπεριβαλλόντων.

Summary: For the archaeologist the knowledge of the basic geological factors that influenced the life and the actions of the human being and the living organisms on land and in water is imperative. In this seminar will be examined the methods of detection of the sea paleoenvironment in prehistory. Variations of sea level and its consequences on human movements and on the evolution of coastal sites are a characteristic example for the transportation and exchange of goods and ideas as well as in the growth or abandonment of the coastal settlements during the prehistoric periods.

At the end of the seminar the post-graduate students will participate in a weekly field trip in the Argo-Saronicos Gulf to be trained in the use of remote sensing (aerial and underwater) surveying methodologies. The field work will be focused in the mapping of coastal palaeo-environments.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

Allen, K.M.S., S.W. Green, και E.B.W. Zubrow. 1990. *Interpreting space: GIS and archaeology*. London.

Αλματζή, Α. 2000. “Γενικά για λιμναίους οικισμούς.” *Επτάκυκλος* 15: 82-6.

Battarbee, R.W. 1988. “The use of Diatom Analysis in Archaeology: A review.” *JAS* 15: 621-44.

Bocquet, A. 1984. *Archéologie des lacs et des rivières*. Annecy: Musée d’Annecy.

- Brown, A.G. 1997. *Alluvial geoarchaeology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Courty, M.A., P. Goldberg, και R. Macphail. 1989. *Soils and micromorphology in archaeology*. Cambridge: Cambridge Manuals in Archaeology.
- Dincauze, D.F. 2000. *Environmental Archaeology. Principles and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ευθυμίουπουλος, Η., και Μ. Μοδινός. επιμ. 2000. *Το θαλάσσιο περιβάλλον*. Αθήνα: Διεπιστημονικό Ινστιτούτο Περιβαλλοντικών Ερευνών (ΔΙΠΕ) / Ελληνικά γράμματα.
- Harrison S.P., και G. Digerfeldt. 1993. "European lakes as palaeohydrological and palaeoclimatic indicators." *Quaternary Science Reviews* 12: 233-48.
- Hassan, F. 1979. "Geoarchaeology: The geologist and archaeology." *American Antiquity* 44: 207-70.
- Higgins, M.D., και R. Higgins. 1996. *Geological companion to Greece and the Aegean*. NY / London: Cornell University. Press / Duckworth Publishers, Ithaca.
- Jones, R.E., B.S.J. Isserlin, V. Karastathis, S.P. Papamarinopoulos, και G.E. Syrides, et.al., 2000. "Exploration of the Canal of Xerxes, Northern Greece: the role of Geophysical and other techniques." *Archaeological Prospection* 7: 147-70.
- Καραλή, Λ. 2005. *Περιβαλλοντική Αρχαιολογία*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Καραλή, Λ., και Γ. Φερεντίνος. επιμ. 2015. *Τετράδια Γεωαρχαιολογίας*. Συλλογικό έργο. Αθήνα: ΟΛΚΟΣ.
- Karastathis, V.K., S. Papamarinopoulos, και R.E. Jones. 2001. "2-D velocity structure of the buried ancient canal of Xerxes; an application of seismic methods in archaeology." *Journal of Applied Geophysics* 47: 29-43.
- Kraft, J.C. et.al., 1977. "Palaeogeographic reconstructions of coastal Aegean archaeological sites." *Science* 195: 941-47.
- Kraft, J., G. Rapp, J. Gifford, και S. Aschenbrenner. 2005. "Coastal Change and Archaeological Settings in Elis." *Hesperia* 74: 1-39.
- Raikes, R., and L. Water. 1984. *Weather and prehistory*. 2nd ed. N. Jersey.

Γιάννης Παπαδάτος – Giannis Papadatos

Χειμερινό εξάμηνο – Winter Semester

Τίτλος: Τεχνολογικές εξελίξεις και καινοτομίες στο Προϊστορικό Αιγαίο

Subject: Technological developments and innovations in the Prehistoric Aegean

Περίληψη: Θέμα του σεμιναρίου είναι τα αρχαιολογικά δεδομένα που σχετίζονται με τις τεχνολογικές εξελίξεις και καινοτομίες στην κεραμική, τη μεταλλουργία, τη λιθοτεχνία, και την κατασκευή λίθινων αγγείων και σφραγίδων στο Αιγαίο της

Πρώιμης Εποχής του Χαλκού. Προσεγγίζονται ζητήματα όπως η εκμετάλλευση των πηγών, η διακίνηση και τα στάδια επεξεργασίας της πρώτης ύλης, οι τεχνικές παραγωγής, οι κατηγορίες των αντικειμένων, τα περιβάλλοντά εύρεσης και η διακίνησή τους. Συζητούνται τα υπάρχοντα ερμηνευτικά σχήματα, και ιδιαίτερη σημασία δίνεται στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ της τεχνολογίας και του κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και πολιτισμικού πλαισίου. Τέλος, προσεγγίζονται ζητήματα όπως η τεχνική εξειδίκευση, η τεχνολογία ως πολιτισμικό φαινόμενο, και οι πολιτισμικές παράμετροι που καθορίζουν την εμφάνιση και την αποδοχή μιας τεχνολογικής καινοτομίας.

Summary:The course deals with the archaeological evidence about technological development and innovation in the Early Bronze Age Aegean, including pottery technology, metallurgy, chipped stone industry, and stone curving and glyptic. The issues addressed include the distribution of raw material sources, the technical procedures for the transformation of raw materials into finished objects, the types of products, their contexts and distribution. Existing theoretical approaches are discussed, and special emphasis is given on the bidirectional relationships between technology and its social, economic, political and cultural context. Additional issues discussed include technical specialization, the non-material aspect of technology, and the cultural parameters which affect the appearance and adoption of technological innovations.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Betancourt, P.P. 2006. *The Chrysokamino metallurgy workshop and its territory*, (Hesperia Supplement 36). Princeton.
- Bevan, A. 2007. *Stone Vessels and Values in the Bronze Age Mediterranean*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Carter, T. 1994. Southern Aegean Fashion Victims: An Overlooked Aspect of Early Bronze Age Burial Practices. Στο *Stories in Stone*, με επιμέλεια των N. Ashton και A. David, 127-144. London.
- Costin, C.L. 1991. Craft Specialization: Issues in defining, documenting, and explaining the organization of production. Στο *Archaeological Method and Theory* 3: 1-56.
- Craddock, P. T. 1995. *Early Metal Mining and Production*. Edinburgh.
- Day P.M. και R.C.P. Doonan. 2007 (επιμ.). *Metallurgy in the Early Bronze Age Aegean*. Sheffield Studies in Aegean Archaeology 7. Oxford: Oxbow.
- Dobres, M.-A. και C.R. Hoffman. 1994. Social Agency and the dynamics of Prehistoric Technology. *Journal of Archaeological Method and Theory* 1.3: 211-258.
- Dobres, M.-A. και C.R. Hoffman 1999. *The Social Dynamics of Technology. Practice, Politics and World Views*. Washington and London.
- Krzyszowska, O. 2005. *Aegean Seals. An Introduction*. London.

- Lemonnier, P. 1993. Introduction. Στο *Technological choices, Transformation in material cultures since the Neolithic*, με επιμέλεια του P. Lemonnier, 1-35. London and New York.
- Λυριτζής, Ι, και Ν. Ζαχαριάς (επιμ.) 2011. *Αρχαιο-υλικά. Αρχαιολογικές, αρχαιομετρικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις*. Αθήνα.
- Nakou, G. 1995. The cutting edge: a new look at early Aegean metallurgy. *Journal of Mediterranean Archaeology* 8.2: 1-32.
- Torrence, R. 1986. *Production and Exchange of Stone Tools: Prehistoric Obsidian in the Aegean*. Cambridge.
- Tzachili. Ι. επιμ. 2008. *Aegean Metallurgy in the Bronze Age*. Αθήνα.
- Van Der Leeuw, S.E. 1989. Risk, perception, innovation. Στο *What's new: a closer look at the process of innovation*, επιμέλεια S.E. van der Leeuw και R. Torrence, 300-329. London.
- Wilson, D.E. και P.M. Day. 1994. Ceramic Regionalism in Prepalatial Central Crete: The Mesara Imports at EM I to EM II A Knossos. *BSA* 89: 1-87.

Αφροδίτη Χασιακού-Αργυράκη – Aphrodite Hassiacou-Argyraki

Χειμερινό εξάμηνο – Winter Semester

Τίτλος: Η Μεσοελλαδική Εποχή –περίοδος κρίσης ή μεταμόρφωσης;

Subject: The Middle Helladic Period- a period of crisis or transformation?

Περίληψη: Στο μάθημα διερευνώνται δεδομένα και θεωρίες για το τέλος της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού και για την αρχή της Μέσης Εποχής του Χαλκού στην ηπειρωτική Ελλάδα. Συζητείται ο χαρακτήρας της Μέσης Εποχής του Χαλκού, και ζητήματα οικονομικών και κοινωνικών δομών μέσα από την παρουσίαση της τοπογραφίας, της οικιστικής και ταφικής αρχιτεκτονικής, των ταφικών εθίμων, της κεραμικής. Αναλύονται θεωρίες για το τέλος της Μέσης Εποχής του Χαλκού και για τις διαδικασίες μετάβασης στον Μυκηναϊκό πολιτισμό.

Summary: The course examines data and theories about the end of the Early Bronze Age and the beginning of the Middle Bronze Age in mainland Greece. It discusses the character of the Middle Helladic period and matters of economic and social structure through the presentation of architectural remains, burial practices, and pottery. It analyzes theories about the end of the period and about the process of transition to the Mycenaean civilization.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Boyd, M. 2002. *Middle Helladic and Early Mycenaean Mortuary Practices in the Southern and Western Peloponnese*, BAR-IS 1009. Oxford.
- Buck, R.J. 1964. "Middle Helladic Matt-painted Pottery". *Hesperia* 33: 231-313.
- Cline, E. επιμ. 2010. *The Oxford Handbook of the Bronze Age Aegean*, Oxford University Press.
- Felten, Fl.- Gaus, W. - Smetana, R. επιμ.. 2007. *Middle Helladic Pottery and Synchronisms, Proceedings of the International Workshop held at Salzburg, Oct. 31st - Nov. 2nd, 2004*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien.
- Forsen, J. 1997. *The Twilight of the Early Helladics. A study of the disturbances in East, Central and Southern Greece towards the end of the Early Bronze Age*. Jonsered.
- Kilian-Dirlmeier, I. 1995. "Reiche Gräber der mittelhelladischen Zeit", στο Laffineur, R. - W.- D. Niemeier (επιμ.), *Politeia. Society and State in the Aegean Bronze Age, Proceedings of the 5th International Aegean Conference / 5e Rencontre égéenne internationale, University of Heidelberg, Archäologisches Institut, 10-13 April, 1994*, Τόμος I, Université de Liège, Histoire de l'art et archéologie de la Grèce antique; University of Texas at Austin, Program in Aegean Scripts and Prehistory, *Aegaeum* 12: 49-53.
- Κορρές, Γ. 1979-1984. «Ο τύμβος της Βοϊδοκοιλιάς και η γένεσις του τύπου του θολωτού τάφου της Ηπειρωτικής Ελλάδος». *Αρχαιολογικαί Διατριβαί επί θεμάτων της Εποχής του Χαλκού*. Αθηνά 21, Εν Αθήναις.
- Laffineur, R. επιμ. 1989. *Transition. Le monde égéen du Bronze moyen au Bronze récent, Actes de la deuxième Rencontre égéenne internationale de l'Université de Liège, 18-20 avril 1988*, Université de Liège, Histoire de l'art et archéologie de la Grèce antique, *Aegaeum* 3.
- Nordquist, G. 1987. *A Middle Helladic Village. Asine in the Argolid*. Uppsala.
- Papadimitriou, N. 2001. *Built Chamber Tombs of Middle and Late Bronze Age Date in Mainland Greece and the Islands*, BAR International Series 925. Oxford
- Pelon, Ol. 1986. *Tholoi, Tumuli et Cercles Funéraires*. Paris.
- Philippa –Touchais, A., G. Touchais, S. Voutsaki, και J. Wright, επιμ. 2010. *MESO-HELLADIKΑ - ΜΕΣΟΕΛΛΑΔΙΚΑ, La Grèce continentale au Bronze Moyen – Η ηπειρωτική Ελλάδα στη Μέση Εποχή του Χαλκού – The Greek Mainland in the Middle Bronze Age, Actes du colloque international organisé par l' Ecole Française d'Athènes en collaboration avec l'American School of Classical Studies at Athens et le Netherlands Institute in Athens, Athènes, 8-12 mars 2006*, *BCH Supplément* 52.
- Rutter, J.B. - S. 1976. *The Transition to Mycenaean. A stratified Middle Helladic II to Late Helladic IIA Pottery Sequence from Ayios Stephanos in Laconia*, The Institute of Archaeology, The University of California, Los Angeles, *Monumenta Archaeologica* 4.
- Wiersma, C. 2014. *Building the Bronze Age: Architectural and Social Change on the Greek Mainland during Early Helladic III, Middle Helladic and Late Helladic I*. Oxford: Archaeopress.
- Wiersma, C., και S. Voutsaki, επιμ. 2017. *Social Change in Aegean Prehistory*. Oxford and Philadelphia: Oxbow Books.

Κωνσταντίνος Κοπανιάς – Konstantinos Kopanias

Χειμερινό εξάμηνο – Winter Semester

Τίτλος: Ταφικά έθιμα και οι αντιλήψεις για τον Κάτω Κόσμο στην ανατολική Μεσόγειο κατά την Εποχή του Χαλκού και την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου.

Subject: Burial customs and the beliefs about the Netherworld in the Eastern Mediterranean during the Late Bronze and Early Iron Age

Περίληψη: Αντικείμενο του σεμιναρίου θα αποτελέσει η μελέτη των ταφικών εθίμων στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου (Ανατολία, Συροπαλαιστίνη, Αίγυπτος). Οι αρχαιολογικές μαρτυρίες θα συνδεθούν με διαθέσιμα κείμενα από την Εγγύς Ανατολή, συμπεριλαμβανομένης και της Μεσοποταμίας, που μας επιτρέπουν να ανασυνθέσουμε τις αντιλήψεις που είχαν οι άνθρωποι εκείνης της εποχής σχετικά με τον Κάτω Κόσμο και την μεταθανάτια ύπαρξη. η-Τάξη: ARCH697.

Summary: This course focuses on the burial practices in the wider area of the Eastern Mediterranean (Anatolia, Levant, Egypt). The archaeological testimonia will be combined with the available Near Eastern texts, including the Mesopotamian ones, which help us to reconstruct the beliefs about the Underworld and the Afterlife. e-Class: ARCH697.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Assmann, J. 2005. *Death and Salvation in Ancient Egypt*. London: Cornell University Press.
- Bremer, J.M. , Th.P.J. van den Hout, και R. Peters, επιμ.1994. *Hidden Futures. Death and Immortality in Ancient Egypt, Anatolia, the Classical, Biblical and Arabic-Islamic World*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Cohen, A. C. 2005. *Death rituals, ideology, and the development of early Mesopotamian kingship: toward a new understanding of Iraq's royal cemetery of Ur*. Leiden: Brill.
- Ikram, S. 2003. *Death and Burial in Ancient Egypt*. London: Longman.
- Katz, D. 2003. *The Image of the Netherworld in Sumerian Sources*. Bethesda (MD): CDL Press.
- Kopanias, K. Υπό έκδοση. "Paradise Lost. The Image of the Netherworld in the Near East." Στο *Athanasia, Immortality: The Earthly World, the Celestial World and the Underworld in the Mediterranean from the Late Bronze Age to Early Iron Age, 29 May-1 June 2009, Rhodes*, επιμ. N. Stampolidis. 169-79.

- Laneri, N., και E.F. Morris, επιμ. 2007. *Performing death: social analyses of funerary traditions in the ancient Near East and Mediterranean*, University of Chicago Oriental Institute seminars. Chicago: Chicago: The Oriental Institute.
- Richards, J.E. 2005. *Society and Death in Ancient Egypt: Mortuary Landscapes of the Middle Kingdom*. Cambridge & New York: Cambridge University Press.
- Sourvinou-Inwood, C. 1995. "Reading" Greek Death. *To the End of the Classical Period*. Oxford: Clarendon Press.
- Taylor, J.H. 2001. *Death and Afterlife in Ancient Egypt*. London: British Museum Press.

Γιώργος Βαβουρανάκης – Giorgos Vavouranakis

Εαρινό εξάμηνο – Spring semester

Τίτλος: Το φιλοσοφικό υπόβαθρο της αρχαιολογικής ερμηνείας

Subject: The philosophical background of archaeological interpretation

Περίληψη: Σκοπός του σεμιναρίου είναι να εξετάσει μερικές από τις ιδέες της νεώτερης και σύγχρονης φιλοσοφίας που έχουν επηρεάσει την αρχαιολογική σκέψη, καθώς αφορούν τη σχέση του ανθρώπου με τον υλικό πολιτισμό. Οι φοιτήτριες/φοιτητές επιλέγουν εκπροσώπους της φιλοσοφίας ή της ευρύτερα οριζόμενης ως κοινωνιολογικής θεωρίας (π.χ. Μαρξ, Σωσσύρ, Χάιντεγκερ, Γκίντενς, Μπουρντιέ, Ντελέζ, Φουκώ, Μερλώ-Ποντύ, ντε Λάντα κ.ά.), συζητούν τις ιδέες καθαυτές και βρίσκουν ένα συναφές αρχαιολογικό παράδειγμα για να κατανοήσουν το προϊστορικό Αιγαίο μέσα από τις ιδέες αυτές. (η-τάξη: ARCH 326).

Summary: The seminar aims to examine several ideas of modern and contemporary philosophy that have influenced archaeological thought, since they refer to the relation of people to material culture. Students select representatives of philosophy or the wider defined social theory (e.g. Marx, Saussure, Heidegger, Giddens, Bourdieu, Deleuze, Foucault, Merleau-Ponty, De Landa etc.), they discuss their ideas themselves and they find suitable archaeological examples in order to understand the prehistoric Aegean through them (e-class: ARCH 326).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία/ Selected Bibliography

- Hitchcock L., *Theory for Classics: A Student's Guide*, London and New York 2008.
- Bhabha H. K., *The location of culture*, London and New York 1994.
- Bourdieu, P. *Outline of a theory of practice* (translated by R. Nice), Cambridge 1977.
- Butler J., *Αναταραχή φύλου: Ο φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας* (μετάφραση Γ. Καράμπελας), Αθήνα 2009.
- DeLanda M., *Assemblage theory*. Edinburgh 2016.
- Foucault M., *Η τάξη του λόγου: εναρκτήριο μάθημα στο College de France-1970* (μετάφραση Χ. Χρηστίδης, Μ. Μαϊδάτσης). Αθήνα 1991.
- Giddens A., *The constitution of society: outline of the theory of structuration* Cambridge 1984.
- Godelier, M. *Το αίνιγμα του δώρου* (Μετάφραση Α. Αγγελίδου), Αθήνα 2003.

- Heidegger M., *Κτίζειν, κατοικείν, σκέπτεσθαι* (μετάφραση Γ. Ξηροπαΐδης), Αθήνα 2008.
- Ingold, T. *Η αντίληψη του περιβάλλοντος. Δοκίμια για τη διαβίωση, την κατοίκηση και τις δεξιότητες* (μετάφραση Α. Βρεττού). Αθήνα 2016.
- Marx K., *Κριτική της πολιτικής οικονομίας* (μετάφραση Φ. Φωτίου), Αθήνα 1978.
- Tilley, C., *A phenomenology of landscape*. Oxford 1993.

Χρυσανθος Κανελλόπουλος – Chrysanthos Kanellopoulos

Χειμερινό εξάμηνο - Winter Semester

Τίτλος: Η αρχιτεκτονική της Αττικής

Subject: The Architecture of Attica

Περίληψη: Το σεμινάριο εξετάζει την μνημειακή αρχιτεκτονική της Αττικής με έμφαση σε περιοχές εκτός του άστεως. Εξερευνώνται οι καινοτομικές ιδέες και η επίδραση των νησιωτικών διαθέσεων στον σχηματισμό του Αττικού ιδιώματος. Η Ελευσίνα, ο Ωρωπός, ο Ραμνός, ο Θορικός, το Σούνιο, η Παλλήνη, ο Ζωστήρ, ο Μαραθώνας και ο Πειραιάς αποτελούν χρήσιμα πεδία για διαχρονική εξέταση των φαινομένων.

Summary: This course examines the monumental architecture in Attica with emphasis on areas outside the city of Athens. The seminar investigates the Attic architecture under the influence of Aegean attitudes and in combination with the emergence of purely Athenian ideas. Eleusis, Oropos, Rhamnous, Sounion, Thorikos, Pallini, Zoster, Marathon and Piraeus compose the landscape of the diachronical survey on architectural phenomena.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Barletta, B., W.B. Dinsmoor, και H. A. Thompson, 2017. *The Sanctuary of Athena at Sounion*. Princeton NJ.
- Coulton, J.J. 1968. «The Stoa at the Amphiarraion, Oropos.» *BSA* 63:147-83.
- Dirschedl, U. 2013. *Die griechischen Säulenbasen*. Wiesbaden.
- Fraiese, P. και C. Llinas 1995. *Documents d'architecture hellénique et hellénistique*. Paris.
- Κουρουγιώτης, Κ. 1930. «Τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ζωστήρος.» *ΑΔ* 11: 2–53.
- Miles, M.M. 1989. «A reconstruction of the Temple of Nemesis at *Rhamnous*.» *Hesperia* 58: 133-249.
- Miles, M.M. 2016. *A companion to Greek Architecture*. Chichester, West Sussex.
- Orlandos, A. 1917. «Τοῦ ἐν Σουνίῳ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος τοῖχοι καὶ ὀροφή.» *Αρχ Εφημ* 56: 213-26.
- Paga, J. και M. M. Miles 2016. «The Archaic Temple of Poseidon at Sounion.» *Hesperia* 85, 657–710.
- Πετράκος, Β. 1968. *Ὁ Ὠρωπὸς καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀμφιαράου*, Αθήνα.
- Petrakos, B. 1996. *Marathon*. Athens.

Rocco, G. 2016. «The role of Cycladic workshops in Late Archaic architectural change.» Στο *Αρχιτέκτων. Honorary volume for Professor M. Korres*, επιμ. Κ. Zambas, V. Lambrinouidakis, E. Bournia και Α. Ohnesorg, 507-15. Athens
Travlos, J. T. 1988. *Bildlexikon zur Topographie des antiken Attika*. Tübingen.

Στυλιανός Ε. Κατάκης – Stylianos E. Katakis

Χειμερινό εξάμηνο - Winter Semester

Τίτλος: Τοπικά εργαστήρια γλυπτικής στη Ρωμαϊκή Ελλάδα

Subject: Local Sculpture Workshops in Roman Greece

Περίληψη: Αδιαμφισβήτητο κέντρο γλυπτικής παραγωγής στη ρωμαϊκή Ελλάδα παραμένει η Αθήνα μέχρι τουλάχιστον το 267 μ.Χ. Εκτός όμως από την Αθήνα τοπικά εργαστήρια αναπτύσσονται σε όλες τις μεγάλες τουλάχιστον πόλεις και επιμέρους περιοχές. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε την παραγωγή των εργαστηρίων αυτών και να δούμε την συνέχεια τοπικών παραδόσεων αλλά και τις επιδράσεις και επιρροές από τα μεγάλα καλλιτεχνικά κέντρα της περιόδου.

Summary: An undoubtedly centre of sculpture production in Roman Greece remains Athens until at least AD 267. Apart from Athens, local workshops are being developed in all major cities and regions. In the framework of the seminar we will try to trace the production of these workshops and see the continuity of local traditions, as well as the influences from the big artistic centres of that period.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Αλλαμανή Σουρρή, Β. 2014. *Επιτύμβιες Στήλες και Ανάγλυφα από τη Βέροια και τη περιοχή της*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Μακεδονικών και Θρακικών σπουδών
- Δαμάσκος, Δ. 2013. *Κατάλογος γλυπτών του Αρχαιολογικού Μουσείου Καβάλας Α΄*. Θεσσαλονίκη: Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Μακεδονικών και Θρακικών Σπουδών
- Δεσπίνης, Γ., Θ. Στεφανίδου - Τιβερίου, και Ε. Βουτυράς, επιμ. 1997, 2003, 2010. *Κατάλογος γλυπτών του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης I-III*. Θεσσαλονίκη: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας
- Κατάκης, Στ. Ε. 2002. *Επίδαυρος. Τα γλυπτά των ρωμαϊκών χρόνων από το Ιερό του Απόλλωνος Μαλεάτα και του Ασκληπιού*. Αθήνα: η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία
- Koch, G., και H. Sichtermann. 1982. *Römische Sarkophage, Handbuch der Archäologie*. München: C. H. Beck'scheVerlagsbuchhandlung..

- Κοκκορού-Αλευρά, Γ. 2001. «Δραστηριότητες των αττικών εργαστηρίων γλυπτικής την εποχή της Ρωμαιοκρατίας.» Στο *Καλίστευμα. Μελέτες προς τιμήν της Ο. Τζάχου-Αλεξανδρή*, επιμ. Α. Αλεξανδρή και Ι. Λεβέντη. 319-48. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού – ICOM Ελληνικό Τμήμα.
- Lagogianni-Georgakarakos M. 1998. *Die Grabdenkmäler mit Porträts aus Makedonien. CSIR Griechenland III*, 1. Athen: Akademie von Athen
- Lagogianni-Georgakarakos, M. 2002. *Die römischen Porträts Kretas I. Bezirk Heraklion. CSIR Griechenland VI*, 1. Athen: Akademie von Athen
- Palagia, O., και W. D. E. Coulson, επιμ. 1998. *Regional Schools in Hellenistic Sculpture. Proceedings of an International Conference Held at the American School of Classical Studies at Athens, March 15-17, 1996*, Oxford: Oxbow
- Papapostolou, I. A. 1993. *Achaean Grave Stelai*. Αθήνα: η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία.
- Στεφανίδου-Τιβεριού, Θ. 1985. *Τραπεζοφόρα του Μουσείου Θεσσαλονίκης*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Στεφανίδου-Τιβεριού, Θ., Π. Καραναστάση, και Δ. Δαμάσκος, επιμ. 2012. *Κλασική παράδοση και νεωτερικά στοιχεία στην πλαστική της ρωμαϊκής Ελλάδας. Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Θεσσαλονίκης, 7-9 Μαΐου 2009*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press
- Stefanidou-Tiveriou, Th. 2014. *Die lokalen Sarkophage aus Thessaloniki, Sarkophag-Studien 8*. Ruyhpolding: Rutzen
- Στεφανίδου-Τιβεριού, Θ., και Ε. Παπαγιάννη. 2015. *Ανασκαφή Νικοπόλεως. Σαρκοφάγοι αττικής και τοπικής παραγωγής*. Αθήνα: η εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας
- Sturgeon, M. C. 1989. «Roman Sculptures from Corinth and Isthmia: A Case for a Local “Workshop”.» Στο *The Greek Renaissance in the Roman Empire*, επιμ. S. Walker και A. Cameron, 114-21. London: University of London

Δημήτρης Δαμάσκος – Dimitris Damaskos

Χειμερινό εξάμηνο - Winter Semester

Τίτλος: Ζητήματα ελληνιστικής πλαστικής

Subject: Topics on Hellenistic Sculpture

Περίληψη: Στο σεμινάριο εξετάζονται οι κυριότερες τεχνοτροπικές τάσεις και η θεματολογία της ελληνιστικής πλαστικής με έμφαση στα σημαντικότερα σωζόμενα μνημεία στον ελληνιστικό κόσμο. Επιπρόσθετα, εξετάζεται η λειτουργία των έργων και η ένταξή τους στο αρχιτεκτονικό τους πλαίσιο.

Summary: The seminar focuses on the study of Hellenistic sculpture, taking into account main stylistic and iconographic traits of the sculptural production during the three centuries of the Hellenistic world. Another aspect is the function of the works and the examination of their architectural setting.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Bol, P. C. 2007. *Die Geschichte der antiken Bildhauerkunst III. Hellenistische Plastik*. Mainz.
- Καζακίδη, Ν. 2015. *εἰκόνες ἐν γυμνασίῳ. Ἔργα γλυπτικῆς στο ελληνοιστικό γυμνάσιο. Ἡπειρωτική Ελλάδα και νησιά του Αιγαίου*. Θεσσαλονίκη.
- Kunze, Ch. 2002. *Zum Greifennah. Stilphänomene in der hellenistischen Skulptur und ihre inhaltliche Interpretation*. München.
- Laubscher, H. P. 1982. *Fischer und Landleute. Studien zur hellenistischen Genreplastik*. Mainz.
- Μαχαίρα, Β. 2011. *Ελληνιστικά γλυπτά της Ρόδου. Κατάλογος, Τόμος Ι*. Αθήνα.
- Palagia, O. και W. Coulson, επιμ. 1998. *Regional Schools in Hellenistic Sculpture*. Oxford.
- Queyrel, F. 2016. *La sculpture hellénistique. Tome 1: forms, themes et fonctions*. Paris.
- Ridway, B. S. 1990. *Hellenistic Sculpture I. The Styles of ca. 331-200 B.C.* Madison.
- Ridway, B. S. 2000. *Hellenistic Sculpture II. The Styles of ca. 200-100 B.C.* Madison.
- Ridway, B. S. 2002. *Hellenistic Sculpture III. The Styles of ca. 100-31 B.C.* Madison.
- Schulz, P. και R. von den Hoff, επιμ. 2007. *Early Hellenistic Portraiture. Image, Style, Context*. Cambridge.
- Smith, R. R. R. 1988. *Hellenistic Royal Portraits*. Oxford.
- Smith, R. R. R. 2009. *Hellenistic Sculpture*, London 1991: *Ελληνιστική πλαστική, ελληνική μετάφραση*. Αθήνα.

Δημήτρης Πλάντζος – Dimitris Plantzos

Εαρινό εξάμηνο – Spring Semester

Τίτλος: Ζητήματα στη μελέτη της μνημειακής ζωγραφικής (800 π.Χ. – 200 μ.Χ.)

Subject: Monumental Greek Painting (800 B.C. – 200 A.D.)

Περίληψη: Στο σεμινάριο εξετάζονται οι κυριότερες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη μελέτη της αρχαιοελληνικής μνημειακής ζωγραφικής με έμφαση στα σημαντικότερα σωζόμενα μνημεία (Κυρίως Ελλάδα και Μακεδονία, Ελληνιστικός Κόσμος, Ετρουρία και Κάτω Ιταλία). Ερευνώνται επίσης οι αρχαίες

πηγές σχετικά με την ιστορική εξέλιξη της αρχαίας ζωγραφικής και το έργο μεμονωμένων καλλιτεχνών.

Summary: The seminar focuses on the study of Greek monumental painting from the Archaic to the Imperial Period. We revisit some of the main centers of Greek painting – from the Greek Mainland and Macedonia to the Hellenistic kingdoms and beyond – as well as its reflections in Etruria. A major emphasis will be placed on the study of literary sources regarding techniques, receptions, and individual artists.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Ανδρόνικος Μ. 1994. *Βεργίνα II. Ο «τάφος της Περσεφόνης»*. Αθήνα.
- Αρβανιτόπουλος, Α.Σ. 1928. *Γραπταί Στήλαι Δημητριάδος-Παγασών*. Αθήνα.
- Brécoulaki, H. 2006. *La peinture funéraire de Macédoine. Emplois et fonctions de la couleur (Ive-IIIes. av. J.-C.)*. Αθήνα.
- Λεβίδης, Α. Βλ. 1994. *Πλίνιος ο Πρεσβύτερος. Περί της Αρχαίας Ελληνικής Ζωγραφικής. 35^ο Βιβλίο της «Φυσικής Ιστορίας»*. Αθήνα.
- Λιλιμπάκη-Ακαμάτη, Μ. 2007. *Κιβωτιόσχημος Τάφος με Ζωγραφική Διακόσμηση από την Πέλλα*. Θεσσαλονίκη.
- Σ. Λυδάκης, 2002. *Αρχαία ελληνική ζωγραφική και οι απηχήσεις της στους νεότερους χρόνους*, Αθήνα.
- Πλάντζος, Δ. 2006. *Φιλοστράτου του Πρεσβυτέρου: Εικόνες* (Εισαγωγή, Μετάφραση, Σχόλια), Αθήνα.
- Πλάντζος, Δ. 2018. *Η τέχνη της ζωγραφικής στον αρχαιοελληνικό κόσμο*. Αθήνα.
- Pollitt J.J. επιμ. 2014. *The Cambridge History of Painting in the Classical World*, Κέμπριτζ.
- Rouveret, A. 1989. *Histoire et imaginaire de la peinture ancienne*. Ρώμη.
- Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Χ. 2004. *Βεργίνα. Ο Τάφος του Φιλίππου: η τοιχογραφία με το κυνήγι*. Αθήνα.
- Scheibler, I. 2015. *Αρχαία Ελληνική Ζωγραφική*, Αθήνα.
- Scheibler, I. 2017. *Die Malerei der Antike und ihre Farben : Aspekte und Materialien zur Koloritgeschichte*, Λοζάνη.
- Squire, M. επιμ. 2016. *Sight and the Ancient Senses*, Λονδίνο.
- Τσιμπίδου-Αυλωνίτη, Μ. 2005. *Μακεδονικοί Τάφοι στον Φοίνικα και στον Άγιο Αθανάσιο Θεσσαλονίκης*. Αθήνα.

Ευριδίκη Κεφαλίδου – Euridice Kefalidou

Εαρινό εξάμηνο - SpringSemester

Τίτλος: Η κεραμική ως αρχαιολογικό υλικό: ο ‘κύκλος ζωής’ των αρχαίων ελληνικών αγγείων

Subject: Pottery in the Archaeological Record: The life cycle of ancient Greek vases

Περίληψη: Το σεμινάριο επικεντρώνεται στις δύο κύριες παραμέτρους ενός ευρύτατου ερευνητικού ζητήματος της αρχαίας κεραμικής: 1) Την κοινωνική και οικονομική παράμετρο: παραγωγή και εμπόριο/διασπορά της κεραμικής ως μεθόδου για την καλύτερη κατανόηση της αρχαίας τεχνολογίας και οικονομίας και, 2) την ιδεολογική και εικονογραφική παράμετρο: κείμενα, ευρήματα και εικονογραφία. Θα εμβυθύνουμε στη μελέτη και των δύο παραπάνω συνιστωσών και θα προσπαθήσουμε να διευρύνουμε τη μεθοδολογία μας, συνδυάζοντας την μέχρι σήμερα έρευνα με τις νεότερες προσεγγίσεις, η πλειονότητα των οποίων αξιοποιεί τα πορίσματα της εθνοαρχαιολογικής και ανθρωπολογικής επιστήμης. Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται επίσκεψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (Συλλογή Αγγείων) και πρακτικές ασκήσεις - εργαστήρια στο Μουσείο του Τμήματός μας.

Summary: The seminar focuses mainly on two central themes within this potentially huge subject: 1) the societal and economic aspect: the production of – and trade in – pottery as a source for understanding the ancient technology and economy, and 2) the ideological and iconographical aspect: vase paintings and other iconographical evidence as a source for understanding the life and thoughts of the ancient Greeks. We will seek to further our knowledge of both themes and if possible to develop new approaches by combining existing expertise with fresh ideas, some of which may come through Ethnoarchaeological research. The seminar includes museum visits and handling sessions.

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

- Allison, P. επιμ. 1999. *The Archaeology of Household Activities*. London – New York.
- Arthur, J.W. 2003. «Ethnoarchaeology, Pottery, and Technology: Bridging Ethnographic and Archaeological Approaches.», Reviews in Anthropology 32: 359-78.
- Atalay, S. 2012. *Community-Based Archaeology: Research with, by, and for Indigenous and Local Communities*. Berkeley-Los Angeles-London.
- Driessen, J. επιμ. 2013. *Destruction: Archaeological, Philological and Historical Perspectives*, Louvain.
- Hurcombe, L. 2007. *Archaeological Artefacts as Material Culture*. Abingdon – New York.
- Jones, R. επιμ. 2012. *Manure Matters: Historical, Archaeological and Ethnographic Perspectives*. Abingdon – New York.
- Kopytoff I. 2001. «The cultural biography of things: commoditization as process.» Στο *The Social Life of Things*, επιμ. A. Appadurai, 64-91. Cambridge.
- Lawall, M. και J. Lund, επιμ. 2011. *Pottery in the Archaeological Record: Greece and Beyond*. Aarhus.

- Lawall, M.L. 2000. «Graffiti, Wine Selling, and the Reuse of Amphoras in the Athenian Agora, ca. 430 to 400 B.C.» *Hesperia* 69: 3-9.
- Peña, J.T. 2007. *Roman Pottery in the Archaeological Record*. Cambridge.
- Pfisterer-Haas, S. 1998. *Wenn der Topf aber nun ein Loch hat ... Restaurierung griechischer Keramik in Antike und Neuzeit (Sonderausstellung im Antikenmuseum der Universität Leipzig, 5-8 1998)*. Leipzig.
- Schiffer M.B. 2014. *Behavioral Archaeology: Principles and Practice*, Abingdon-New York.
- Skibo, J.M., W. Michael, M. Graves, και T. Stark, επιμ. 2007. *Archaeological Anthropology: Perspectives on Method and Theory*. Tuscon.
- Skibo, J.M. & Schiffer, M.B. 2008. People and Things: A Behavioral Approach to Material Culture. New York.
- Sosna, D. και L. Brunclíková, επιμ. 2016. *Archaeologies of Waste: Encounters with the Unwanted*. Oxford.

Άννα Ραμού-Χαψιάδη – Anna Ramou-Hapsiadi

Χειμερινό εξάμηνο/ Winter Semester

Θέμα: Η εκστρατεία των Αθηναίων στη Σικελία (415-413 π.Χ.). Απηχήσεις των συνεπειών της στον Αριστοφάνη

Subject: Athens' expedition to Sicily (415-413 B.C.). Reflections of its consequences in Aristophanes

Περίληψη: Με βάση τις πηγές, κυρίως τον Θουκυδίδη, θα εξετασθούν: η κατάσταση που επικρατεί στην πόλη των Αθηναίων τις παραμονές της Σικελικής εκστρατείας, οι επιδιώξεις των Αθηναίων με την ανάληψή της και οι παράγοντες που συνέβαλαν στην ολοκληρωτική καταστροφή του εκστρατευτικού σώματος. Θα διερευνηθούν επίσης τα έργα του Αριστοφάνη *Λυσιστράτη* και *Βάτραχοι*, αναφορικά με τις συνέπειες της καταστροφής αυτής.

Summary: From a close analysis of the texts, mainly Thucydides, we will investigate the situation at Athens on the eve of the Sicilian expedition, the main elements in the decision to undertake it and the causes of the catastrophe in which the expedition ended. Besides we will examine the plays of Aristophanes *Lysistrata* and the *Frogs*, which provide some evidence for the consequences of this disaster

Ενδεικτική βιβλιογραφία - Selected bibliography

Andrewes, A. 1992. «The Peace of Nicias and the Sicilian Expedition» Στο *The Cambridge Ancient History*, v.V², 433-63. Cambridge: Cambridge University Press.

Dover, K.J. 1993. *Aristophanes Frogs*. Oxford.

Gomme, A.W. 1970. Andrewes, A., Dover, K.J. *A Historical Commentary on Thucydides*, τ. IV, Oxford.

Green, P. 1970. *Armada from Athens*, New York.

Hansen, M.H. και Th. H. Nielsen, 2004. *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*. Oxford.

Henderson, J. 1993. *Aristophanes Lysistrata*. Cambridge.

Hornblower, S. 2008. *A Commentary on Thucydides*, τ. III. Oxford.

Kagan, D. 1991. *The peace of Nicias and the Sicilian expedition*. Ithaca.

Μπιργάλιας, Ν. 2007. «Ψηφίσματα σχετικά με τη Σικελική εκστρατεία» Στο *Έδοξεν τη Βουλή και τωι Δήμωι, Η Αθηναϊκή Δημοκρατία μιλάει με τις επιγραφές της*, επιμ. Μ. Λαγογιάννη-Γεωργακαράκου και Κ. Μπουραζέλης, 78-80. Αθήνα.

Osborne, R. 1985. «The erection and mutilation of the Hermai» *Proceedings of the Cambridge Philological Society* 31: 47-73.

- Powell, C. A. «Religion and the Sicilian Expedition» *Historia* 28: 15-31.
- Ραμού-Χαυιάδη, Α. 1994. *Σωτήρες της Ελλάδος (Ηροδ. VII 139.5). Ναυκράτορες (Θουκ. V.97, 109, VI.18.5)*. Αθήνα.
- Sommerstein, A.H. 1974. «Aristophanes Frogs» *Classical Quarterly* 24: 24-7.
- Sommerstein, A.H. «Aristophanes and the events of 411 B.C.» *JHS* 97: 112-26.
- Westlake, H.D. «The Lysistrata and the War» *Phoenix* 34: 38-54.

Νίκος Γιαννακόπουλος – Nikos Giannakopoulos

Χειμερινό εξάμηνο/ Winter Semester

Θέμα: Κοινωνία στις ελληνικές πόλεις υπό ρωμαϊκή κυριαρχία

Subject: Institutions, Politics and Society in the Greek cities under Roman Rule.

Περίληψη: Το σεμινάριο εξετάζει διάφορες όψεις του δημόσιου βίου των ελληνικών πόλεων υπό ρωμαϊκή κυριαρχία. Με βάση τη μελέτη πρωτογενών ιστορικών πηγών (κυρίως επιγραφικών αλλά και γραμματειακών και νομικών), οι φοιτητές θα κληθούν να εξετάσουν μια ποικιλία ζητημάτων, όπως το φαινόμενο του ευεργετισμού και των αποδόσεων τιμών, ο ρόλος των τοπικών θεσμών των πόλεων και η αλληλεπίδρασή τους με την επαρχιακή διοίκηση και τον Ρωμαίο αυτοκράτορα, η απόδοση ρωμαϊκών πολιτικών δικαιωμάτων και άλλα. Τα ακριβή θέματα θα καθορισθούν με βάση τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων.

Summary: The seminar focuses on various aspects of the civic life in the Greek cities under Roman rule. Based on the study of primary historical sources (mainly epigraphic, but literary and legal as well), students will be called to examine a variety of issues, such as the phenomenon of euergetism and the award of honours, the role of civic institutions, the latter's interaction with the provincial administration and the Roman emperor, the award of Roman citizenship etc. The precise themes of each session will be co-defined by the participant's interests.

Ενδεικτική βιβλιογραφία-Selected bibliography

- Alföldy, G. 1992. *Ιστορία της Ρωμαϊκής κοινωνίας* (μτφρ: Αγγ. Χανιώτης), 171-91. Αθήνα.
- Ανεζίρη, Σ. επιμ. 2017. *Ανθολόγιο. Επιλογή επιγραφών και παπύρων της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου*. Αθήνα.
- de Ste Croix, G. E. M. 1981. *The Class Struggle in the Ancient Greek World*. London.
- Dmitriev, S. 2005. *City government in Hellenistic and Roman Asia Minor*. New York.
- Garnsey, P., και R. Saller, 1995. *Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός*, Ηράκλειο.

- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους Τόμος ΣΤ, 1976: Ελληνισμός και Ρώμη.* Αθήνα.
- Jones, A. H. M. 1940. *The Greek City from Alexander to Justinian.* Oxford.
- Lintott, A. 1993. *Imperium Romanum. Politics and Administration.* London.
- Magie, D. 1950. *Roman Rule in Asia Minor.* Princeton.
- Μπουραζέλης, Κ. 2017. *Οι τρόφιμοι της λύκαινας. Συνοπτική ιστορία των Ρωμαίων και της πολιτείας τους από την ίδρυση της Ρώμης έως και την εποχή του Διοκλητιανού (753 π.Χ.-305 μ.Χ.).* Αθήνα.
- Oliver, J. H. 1989. *Greek Constitutions of Early Roman Emperors.* Philadelphia
- Rhodes, P. J. (με D. M. Lewis) 1997. *The Decrees of the Greek States.* Oxford.
- Rizakis, A. D. επιμ. 2000 *Roman Onomastics in the Greek East. Social and Political Aspects.* Athens.
- Rostovtzeff, M. 1957. *The Social and Economic History of the Roman Empire.* Oxford.
- Sartre, M. 2012. *Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Οι Ανατολικές επαρχίες από τον Αύγουστο μέχρι τους Σεβήρους.* Αθήνα (*L'Orient Romain*, Paris 1990).
- Temporini, H., και W. Haase, επιμ. 1980. *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, II. 7. 1-2. Berlin – New York.

Σελήνη Ψωμά – Selini Psoma

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: Κείμενα νομοθετικού περιεχομένου και το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό τους υπόβαθρο

Subject: Legal documents and the economic, social and political background

Περίληψη: Στόχος του σεμιναρίου είναι η εμβάθυνση σε κείμενα νομοθετικού περιεχομένου (νόμους, ψηφίσματα με τα οποία εισάγονται νόμοι και κανονιστικές ρυθμίσεις, διατησίες, συνθήκες, ιεροί νόμοι, διατάγματα), που αφορούν το συνολικό βίο της πόλεως (πολιτικά δικαιώματα, διαιρέσεις του πολιτικού σώματος, εκπαίδευση, στράτευση, οικογενειακό δίκαιο, ζητήματα οικονομικά, εκλογή αρχόντων, *χειροτονίαι*, *διατησίαι*). Σε επόμενο στάδιο θα επιχειρείται η συνεξέταση των κειμένων αυτών και του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού τους υπόβαθρου και η ένταξή τους στο αντίστοιχο ιστορικό πλαίσιο.

Summary: The aim of the seminar is to concentrate on legal documents (laws, decrees, arbitrations, treaties, *leges sacrae*, edicts) regulating the life of the Greek political organizations (citizenship, divisions of the citizen body, provisions for non-citizens, education, military matters, family law, finances, election and appointment of magistrates, *cheirotoniai*, international arbitrations). These documents will be examined and explained against their social, economic and political background.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία- Selected Bibliography

- Ager, S.L. 1996. *Interstate Arbitrations in the Greek World, 337-90 BC*, Berkeley - Los Angeles - London.
- Capdetrey, L., και C. Hasenohr, επιμ. 2012. *Agoranomes et édiles. Institutions des marchés antiques*, *Scripta Antiqua* 44. Bordeaux.
- Dareste, R., B. Haussoulier, και Γ. Reinach, 1891-1904. *Recueil des inscriptions juridiques grecques*. Paris.
- Fröhlich, P. 2004. *Le contrôle des magistrats dans les cités grecques*. Paris.
- Fröhlich, P. 2016. «Magistratures éponymes et système collégial dans les cités grecques aux époques classique et hellénistique.» *Chiron* 46: 361-401
- Gauthier, P. 1972. *Symbola: les étrangers dans les cités grecques*. Nancy.
- Gauthier, Ph. 1985. *Les cités grecques et leurs bienfaiteurs*. *BCH Suppl.* XII. Athènes.
- Harris, E.M. 2013. *The rule of law in action in democratic Athens*. Oxford.
- Hatzopoulos, M. B. 1996. *Macedonian Institutions under the Kings*, *ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ* 22, Athens.
- Rigsby, K.J. 1996. *Asylia: territorial inviolability in the Hellenistic World*. Berkeley.
- Roebuck, D. 2001. *Ancient Greek Arbitration*. Oxford.
- Symposion: Vortrage zur griechischen und hellenistischen Rechtsgeschichte*, τ. 1-27, 1971-2015.
- Vélissaropoulos-Karakostas. J. 2011. *Droit grec d'Alexandre à Auguste (323 av. J.-C. -14 ap. J. -C)*, *ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ* 66, Athens.

Κώστας Μπουραζέλης – Costas Burazelis

Εαρινό εξάμηνο – Spring Semester

Θέμα: Τρέχοντα ερευνητικά προβλήματα ελληνιστικής και ρωμαϊκής ιστορίας

Subject: Current Research Problems of Hellenistic and Roman History.

Περίληψη: Θα συζητηθούν νέα (ιδίως επιγραφικά) κείμενα και δημοσιεύσεις για την ελληνιστική και ρωμαϊκή εποχή. Το τελικό ακριβέστερο θεματολόγιο θα συγκαθορισθεί από τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων.

Summary: New (especially epigraphic) texts and publications on Hellenistic and Roman History will be discussed. The final precise themes of the sessions will be co-defined by the participants' interests.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία - Selected Bibliography

I. Ελληνιστική Ιστορία/ Hellenistic History

- Gehrke, H.-J. 1990 (2000). *Geschichte des Hellenismus*, München (ελλ. μετ. Αγγ. Χανιώτη, εποπτεία Κ. Μπουραζέλη, Αθήνα)
- Green, P. 1990. *From Alexander to Actium. The Historical Evolution of the Hellenistic Age*. Berkeley.
- Préaux, Cl. 1978. *Le monde hellénistique. La Grèce et l' Orient (323-146 av. J.-C.)*, I-II. Paris.
- Shipley, G. 1999. *The Greek World after Alexander (323-30 BC)*. London.
- Walbank, F.W. 1993. *The Hellenistic World*, Glasgow (ελλ. μετ. Τ. Δαρβέρη, επιμ.Λ. Μυλωνόπουλου - Π. Νίγδελη, Θεσσαλονίκη)
- Walbank F.W. et al., επιμ. *The Cambridge Ancient History*2: τ. VII.1, *The Hellenistic World*. Cambridge.
- Will, É. 1982. *Histoire politique du monde hellénistique (323-30 av. J.-C.)*, I-II, Nancy.

II. Ρωμαϊκή Ιστορία/ Roman History

- Μπουραζέλης, Κ. 2017. *Οι τρόφιμοι της λύκαινας. Συνοπτική ιστορία των Ρωμαίων και της πολιτείας τους από την ίδρυση της Ρώμης έως και την εποχή του Διοκλητιανού (753 π.Χ.-305 μ.Χ.)*, Αθήνα: MIET
- Bengtson, H. 1982. *Grundriß der römischen Geschichte mit Quellenkunde. I. Republik und Kaiserzeit bis 284 n. Chr.* München.
- Crawford, M. 1992. *The Roman Republic*. Cambridge (Mass.).
- Dahlheim, W. 1992. *Die griechisch-römische Antike, τ. 2. Stadt und Imperium: Die Geschichte Roms und seines Weltreiches*. Paderborn.
- Jacques, F., και J. Scheid. 1990. *Rome et l'intégration de l'Empire (44 av. J.-C.-260 ap. J.-C.)*.1. *Les structures de l'empire romain*. Paris.
- Garnsey, P., και Saller, R. 1987. *The Roman Empire. Economy, Society and Culture*. Berkeley.
- Goodman, M. 1997. *The Roman World (44 BC-AD 180)*. London.
- Lintott, A. 1993. *Imperium Romanum. Politics and Administration*. London.
- Rostovteff, M. 1957. *The Social and Economic History of the Roman Empire*, Second edition revised by P. M. Fraser. Oxford.

EUROPEAN MASTER OF CLASSICAL CULTURES

Υπεύθυνοι: Επίκ. Καθηγ. Σοφία Ανεζίρη, Αναπλ. Καθηγ. Σελήνη Ψωμά, Αναπλ. Καθηγ. Νίκος Γιαννακόπουλος

Το European Master in Classical Cultures -(EMCC)- είναι ένα διεθνές ευρωπαϊκό πρόγραμμα με αντικείμενο τις κλασικές σπουδές, στο οποίο συμμετέχουν 11 πανεπιστήμια από οκτώ ευρωπαϊκές χώρες (πίνακας των παν/μίων και των αντίστοιχων υπευθύνων παρακάτω).

Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος προβλέπεται η δυνατότητα για τους συμμετέχοντες σπουδαστές να φοιτήσουν κατ' ελάχιστο σε δύο από τα συνεργαζόμενα πανεπιστημιακά ιδρύματα και επιπλέον -αν το επιθυμούν- να συντάξουν τη διπλωματική τους εργασία υπό την εποπτεία καθηγητών δύο διαφορετικών πανεπιστημίων. Στους φοιτητές που επιλέγονται να φοιτήσουν στο «European Master in Classical Cultures» απονέμεται μετά το πέρας των σπουδών τους Διπλό ή Πολλαπλό Δίπλωμα. Βασική αρχή απετέλεσε εξ αρχής να γίνουν σεβαστές οι ιδιαιτερότητες των ήδη ισχυόντων κανονισμών και όρων λειτουργίας των μεταπτυχιακών προγραμμάτων των συμμετεχόντων Πανεπιστημίων.

Περισσότερες πληροφορίες για τη διάρθρωση των σπουδών, τις προϋποθέσεις εισαγωγής και τις αιτήσεις στο www.eu-classical-cultures.eu ή στους πανεπιστημιακούς συντονιστές.

Departmental Coordinators: Assist. Prof. S. Aneziri, Assoc. Prof. S. Psoma, Assoc. Prof. N. Giannakopoulos

The **European Master of Classical Cultures (EMCC)** is a European postgraduate programme, uniting eleven European universities of eight European countries in the common plan to create a coordinated course of Master's studies in the field of the Classics (Ancient History, Classical Philology, Classical Archaeology and adjacent disciplines). Students admitted to the programme «European Master in Classical Cultures», must follow the legal provisions of the host university. They will complete all course requirements and the regulations about these courses at no fewer than two and no more than three universities. They must also acquire a minimum of 30 ETCS points at each of two partner universities of different national languages. Students who have validated 120 ECTS credits according to existing regulations will receive a double or a multiple degree and a diploma supplement.

For more information visit www.eu-classical-cultures.eu or consult the departmental coordinators.

Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια / Affiliated Universities

1. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών / Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας - National and Kapodistrian University of Athens / Department of History and Archaeology
2. Westfälische Wilhelms Universität Münster / Seminar für Alte Geschichte / Institut für Epigraphik
3. Leopold-Franzens-Universität Innsbruck/ Institut für Alte Geschichte und Altorientalistik
4. Istanbul Üniversitesi / Seminar für Alte Geschichte im Rahmen des Instituts für Geschichte
5. Università degli Studi di Perugia / Dipartimento di Scienze Storiche
6. Uniwersytet im. Adam Mickiewicza, Poznan / Historisches Institut
7. Universität Hamburg / Historisches Seminar – Arbeitsbereich Alte Geschichte
8. Universität Freiburg / Archäologisches Seminar
9. Università degli Studi di Roma Tre / Dipartimento di studi sul mondo antico
10. University of Cyprus / Faculty of Classics and Philosophy
11. Université Toulouse Le Mirail / Département d'histoire ancienne
12. Universidad La Coruña
13. Deutsches Archäologisches Institut (DAI) Rom (Prof. Dr. Fr. Flers and Prof. Dr. Ort. Dally)
14. Universidad de Valladolid
15. Università degli studi di Palermo
16. Universidad de Salamanca

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΙΤΗΣΗ (για το ΠΜΣ: Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου)

ΠΡΟΣ την

Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας - Αρχαιολογίας

Αρ. Πρ.:

Ημερομηνία:

Επώνυμο

Όνομα

Όνομα πατρός

Έτος γέννησης

Πτυχιούχος του Τμήματος

Κάτοχος Μεταπτυχιακού:

.....

Αρ. αστυν. Ταυτότ.

Ημερομ. και τόπος έκδοσης:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Οδός

Αριθμός Τ.Κ.

Τηλέφωνο

Κινητό τηλ.:

e-mail:

Σας παρακαλώ να δεχθείτε την αίτησή μου για ένταξη στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ): *Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα - Archaeology and History of the Ancient World: from the Early Prehistory to Late Antiquity* του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, για το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 στην ειδίκευση:

Ο, Η Αιτ.....

.....